

Yönetmelik

Çevre ve Orman Bakanlığından:

Av ve Yaban Hayvanları ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması, Üretimi ve Ticareti Hakkında Yönetmelik

BİRİNCİ KISIM

Amaç ve Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç ve kapsam

Madde 1 — Bu Yönetmelik, av ve yaban hayvanlarının üretimi, yetiştiriciliği ile doğadan avlanan, yakalanan hayvanlar ve bunlardan elde edilen ürünlerin ticaretinin, yurda giriş ve çıkışlarının nasıl yapılacağı ile bunların hangi şartlarda bulundurulacağına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

Madde 2 — Bu Yönetmelik 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 18, 19 ve 20 nci maddeleri, 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 10 uncu maddesine dayanılarak;

27/4/1996 tarihli ve 96/8125 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak, 20/6/1996 tarihli ve 22672 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin "CITES" Sözleşmesine ve 9/1/1984 tarihli ve 84/7601 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanarak, 20/2/1984 tarihli ve 18318 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarının Korumasına ilişkin Bern Sözleşmelerine paralel olarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 — Bu Yönetmelikte yer alan;

Kanun: 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununu,

Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,

Bakan: Çevre ve Orman Bakanını,

Genel Müdürlük: Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünü,

İl Müdürlüğü: İl çevre ve orman müdürlüğünü,

Av Hayvanı: Bu Kanun kapsamında avlanan, korunan ve Bakanlıkça belirlenen listede yer alan hayvanları,

Yaban Hayvanı: Sadece suda yaşayan memeliler dışında kalan ve Bakanlıkça belirlenen bütün memelileri, kuşları ve sürüngenleri,

Ev ve Süs Hayvanı: İnsan tarafından özellikle evde, işyerinde yada arazisinde özel zevk ve refakat amacıyla muhafaza edilen veya edilmesi tasarlanan, bakımı ve sorumluluğu sahiplerince üstlenilen her türlü hayvanı,

Merkez Av Komisyonu (MAK): 18/5/2004 tarihli ve 25466 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, Merkez Av Komisyonu, İl ve İlçe Av Komisyonlarının Görevleri, Çalışma Esas ve Usullerine Dair Yönetmelik hükümlerine göre kurulan Komisyonu,

Döner Sermaye İşletmesi: Kanun çerçevesinde toplanan gelirlerin, yine sadece Kanun çerçevesinde kullanılmak üzere yatırıldığı, 1/5/2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 40 ncı maddesine göre kurulmuş bulunan döner sermaye işletmelerini,

Yerli Tür: Ülkemiz doğasında bulunan, üreyen ve yetişen türleri,

Yabancı Tür: Ülkemiz doğasında bulunmayıp, dışarıdan gelen veya getirilen türleri,

Birey: Türü oluşturan tek varlıklardan her birini,

Kontrollü Çevre: Belirli sınırlara sahip, girişlerin ve çıkışların kontrol altında tutulduğu, yapay barınak, tıbbi bakım, yırtıcılardan koruma, suni gıda desteği, atık toplanması ve benzeri bölümleri içeren ve belirli türde hayvanları üretmek amacıyla oluşturulan yapay çevreyi,

Birinci Nesil Döl F1: Ebeveynlerinden en az birisinin doğadan alındığı veya doğada gebe kalmış bireylerden üretilen yeni bireyleri,

İkinci Nesil ve Devam Eden Diğer Döller F2, F3, F4, F... : Kontrollü çevrede üretilmiş ebeveynlerden üretilen yeni bireyleri,

Türün Kaynağı: Bir türün elde edildiği ilk kaynağı,

Kaynağı Doğa Olarak Nitelendirilecek Bireyler: Doğadan alınan bireyler ile doğada gebe kalmış bireylerin kontrollü bir çevreye transfer edilerek bunlardan elde edilen ilk bireyleri,

Yetiştirilen Hayvan: Doğadan yavru veya yumurta halinde alınarak kontrollü bir çevrede bakılan ilk bireyleri,

Üretilen Hayvan: Kontrollü bir çevrede yetiştirilen hayvanlardan elde edilen F1, F2, F3, F4 ve F... şeklinde bir birini takip eden diğer döllerini,

Popülasyon: Belirli bir bölgede yaşayan aynı türe ait bireylerin oluşturduğu topluluğu,

Damızlık: Sadece dölü alınmak amacıyla üretimde kullanılan yüksek nitelikli bireyi,

Melez / Hibrit Tür: İki farklı türden elde edilen yeni türü,
Av Materyali: Avlanılması amacıyla üretimi yapılarak doğaya yerleştirilen türleri,
Menşei: Bir türün üretildiği veya doğadan elde edildiği yöreyi veya ülkeyi,
Trofe: Av ve yaban hayvanının boynuz, post, diş ve benzeri hatıra değeri taşıyan parçalarını,
Tahnit: Av ve yaban hayvanlarının çeşitli usuller ile post ve derilerinin içinin doldurulmuş halini,
Ürün: Ülkemiz doğasında bulunan ve dışarıdan gelen cansız av ve yaban hayvanları, bunların et, tüy, kemik, trofe ve benzeri kolayca tanınabilir herhangi bir parçası yada türevi ile bu hayvanlardan elde edilen yumurta ve tahnitleri,

Sözleşme: Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin "CITES" Sözleşmesini,

CITES Uygulama Yönetmeliği: 27/12/2001 tarihli ve 24623 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşmenin Uygulanmasına Dair Yönetmeliği,

CITES Bilimsel Mercii: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Başkanlığı TÜBİTAK'ı,

Denizden Giriş: Herhangi bir devletin yetki alanında olmayan bir denizden alınan herhangi bir türün ve/veya ürünün bir devlete sevk edilmesini,

CITES Belgesi: CITES Uygulama Yönetmeliğinin I, II ve III sayılı listelerinde yer alan bir türe ait örneğin; ihracat, ithalat, ithal edilen canlı av ve yaban hayvanları ve bunlardan elde edilen ürünlerin ham veya işlenerek ihracatı ve denizden girişinde, Genel Müdürlük tarafından düzenlenen, bu kapsamda yapılan işlemler sırasında taraf devletlerin yönetim mercileri ve gümrük idarelerince aranan, sözleşme hükümlerine uygun formatta düzenlenen belgeyi,

A Kategorisi Hayvanlar: CITES Sözleşmesi Ek-1 listesinde yer alan ve Bakanlıkça sıkı koruma altına alınan türleri,

B Kategorisi Hayvanlar: CITES Sözleşmesi Ek-2 listesinde yer alan ve Bakanlıkça koruma altına alınan türleri,

C Kategorisi Hayvanlar: CITES Sözleşmesi Ek-3 listesinde yer alan ve Bakanlıkça koruma altına alınmayan diğer türleri,

Markalama: Memeli ve sürüngenlerin davranışları ile biyolojik özellikleri hakkında bilgi edinmek ve bireylerin tanınmasını sağlamak amacıyla; stres oluşturmeyen, yaşamayı ve davranışları üzerine olumsuz bir etkisi olmayan, kolayca kaybolmayan, dayanıklı, kolay fark edilebilen, uygulaması ve montesi kolay olan kulak, yüzgeç, ayak perdesi ve benzeri uzuvlara takılan etiket, tasma, zil, çan, ışık, mikroçip gibi materyaller ile hayvanların uzuvlarının boyanması, dağlanması, dövme yapılması ve kesilmesi gibi işlemlerin tamamını,

Halkalama: Kuşların tanınmasını sağlamak amacıyla; tür, yaş ve cinsiyet gibi bilgilerin kayıt edildikten sonra, halkanın kuşun bacağına takılması işlemini,

Kurtarma Merkezi: El konulan veya doğal afetler, çevre sorunları, yaralanma, sahihsiz kalma ve benzeri nedenlerle bakıma veya tedaviye muhtaç olan av ve yaban hayvanlarının, tekrar doğal yaşama bırakılınca veya yabancı türlerin menşei ülkesine gönderilinceye kadar bakım, tedavi ve rehabilitasyonlarının yapıldığı yerleri,

Hükümet Veteriner Hekimi: Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca 8/5/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununun uygulanmasında görevlendirilen veteriner hekimleri,

Sorumlu Veteriner Hekim: Av ve yaban hayvanı üretim tesisleri ile ticari olarak av ve yaban hayvanı satışı yapan işletmelerde, hayvanların her türlü bakım ve sağlık sorunları ile koruyucu önlem ve aşılamalarından sorumlu veteriner hekimler odasına kayıtlı veteriner hekim,

Hayvan Pazarı: Hayvan parkı, canlı hayvan borsası veya değişik herhangi bir ad altında, hayvanların teşhir edildikleri, alınıp satıldıkları, gerektiğinde birkaç gün gibi kısa sürelerle bekletildikleri yerleri,

Sirk: Eğitilmiş hayvanların ve akrobatların gösteri yaptıkları yerleri,

Hayvanat Bahçesi: Hayvanların bakıldığı ev ve işyerleri, sirkler, ticari olarak ev, süs, av ve yaban hayvanı üretimi ve satışı yapan işletmeler hariç, yabani ve evcil türde hayvanların halka yedi gün ve daha fazla süre ile sergilendiği sabit bir yerde kurulan daimi yerleri,

Gezici Hayvanat Bahçesi: Farklı isimler altında kurulmuş olsalar bile sahip olduğu hayvanları gezerek sergileyen ve bu hayvanların ticaretini yapmayan işletmeleri, ifade eder.

İKİNCİ KISIM
Özel Üretim Tesislerinin Kurulması
BİRİNCİ BÖLÜM
Üretim İzinleri

Üretim izni

Madde 4 — Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, av ve yaban hayvanlarını Bakanlıktan izin almak şartıyla üretebilirler.

Av ve yaban hayvanı üreten küçük ölçekli tesislerin kuruluş başvurusu

Madde 5 — Tilki, porsuk, sansar, gelincik ve benzeri kürk hayvanları ile yırtıcı kuşlar, yırtıcı memeliler ve geyik, karaca, ceylan ve benzeri otçul memeliler hariç kuşlar, kemirgenler, küçük memeliler ve sürüngenlerden bir üretim döneminde aynı veya farklı türlerden olmak üzere en fazla bin birey üretme kapasitesine sahip ve üretilecek türlerin biyolojik özelliklerini dikkate alarak asgari yaşama ortamını sağlayan bu tesisler için müteşebbis Av ve Yaban Hayvanı Üretimi İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/A) ve;

a) Üreteceği türlere ait Tür Listesi Formu (Ek-5),

b) Tesisin kurulacağı alanın mülkiyet durumunu gösterir tapu, noter tasdikli kira kontratı, zilyetlik belgesi ve benzeri belgeler,

ile il müdürlüğüne başvurur.

Av ve yaban hayvanı üreten küçük ölçekli tesislerin ön izni

Madde 6 — Başvurular il müdürlüğü tarafından incelenerek değerlendirilir;

İl müdürlüğü müteşebbisin beyan ettiği belgelerin birer suretini üst yazı ile Genel Müdürlüğe gönderir, Genel Müdürlük tarafından uygun görülmesi durumunda, il müdürlüğü tarafından uygundur yazısı, uygun görülmeyenler için ise uygun değildir yazısı ilgiliye bildirilir. Uygundur yazısını alan müteşebbis, bu yazıyı aldığı tarihten itibaren altı ay içerisinde;

a) Yürürlükteki mevzuatlara göre ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından alınmış tesis kuruluş ve çalışma izni,

b) Vergi dairesinden vergi mükellefi olduğuna dair belge,

c) Üretim tesisinin kurulacağı yerin imar planı yapılmış ise üretim tesisinin yerini gösterir 1/5000 ölçekli imar planı,

d) Tesisin yerleşim planı,

ile ilgili belgeleri tamamlayarak il müdürlüğüne başvurur.

Tesisin kurulacağı alan il müdürlüğüne oluşturulacak bir komisyon marifetiyle mahallinde incelenir. İnceleme sonucunda uygun görülenler için üç nüsha halinde Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiricilik İznin İçin Tanzim Edilecek Olan Ön İzin Raporu (Ek-2) tanzim edilir ve onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe gönderilir.

Genel Müdürlük, gerek görmesi durumunda kapasiteye bakmaksızın üretilen türün özelliğine göre üretim şeklini; orta ve büyük ölçekli üretim şekline dönüştürebilir.

Altı ay içerisinde yukarıda belirtilen izin ve belgeleri tamamlayamayanların il müdürlüğüne başvurması halinde, il müdürlüğü müteşebbise ön izin sürecinde bir defaya mahsus üç aylık ek süre tanır.

Ön izin almak için altı aylık süre içerisinde tekrar il müdürlüğüne başvurmayanlar ile verilen ek süre zarfında belgelerini tamamlamayan müteşebbisin başvurusu herhangi bir bildirim gerektirmeksizin il müdürlüğü tarafından işlemden kaldırılır.

Av ve yaban hayvanı üreten küçük ölçekli tesislerin ön izin onayı

Madde 7 — Genel Müdürlükçe üç nüsha olarak onaylanan ve üretici kodu verilen Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiricilik İznin İçin Tanzim Edilecek Olan Ön İzin Raporunun birinci nüshası Genel Müdürlükte, ikinci nüshası il müdürlüğünde kalacak olup, üçüncü nüshası üreticiye verilir.

Av ve yaban hayvanı üreten küçük ölçekli tesislerin kesin izni

Madde 8 — Üretim tesisine ön izin verilen müteşebbis, ön izin onay tarihinden başlamak üzere en geç altmış gün içerisinde;

a) Yerli ve yabancı türlerin yasal yollarla elde edileceğine dair; proforma fatura, fatura, üretici satış belgeleri, tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri, doğadan toplama ve yakalama izinleri ve benzeri belgeleri,

b) Hükümet veteriner hekiminden onaylı veteriner sağlık raporunu,

c) Sorumlu veteriner hekim çalıştıracağına dair noter tasdikli anlaşma belgesini ve bu belgeye dayanılarak ilgili veteriner hekimler odasından alınan çalışma iznini,

tamamlayarak kesin izin almak için il müdürlüğüne başvurur.

Altmış gün içerisinde yukarıda belirtilen belgeleri tamamlayamayanların il müdürlüğüne başvurması halinde, il müdürlüğü müteşebbise kesin izin sürecinde bir defaya mahsus otuz günlük ek süre tanır.

Kesin izin almak için altmış günlük süre içerisinde tekrar il müdürlüğüne başvurmayanlar ile verilen ek süre zarfında belgelerini tamamlamayan müteşebbisin başvurusu herhangi bir bildirim gerektirmeksizin il müdürlüğü tarafından işlemden kaldırılır.

Av ve yaban hayvanı üreten küçük ölçekli tesislerin kesin izin onayı

Madde 9 — İl müdürlüğü tarafından (Ek-6)'da örneği bulunan Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiriciliği Kesin İzin Belgesi üç nüsha halinde tanzim edilerek onay için Genel Müdürlüğe gönderilir. Onaylanan Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiriciliği Kesin İzin Belgesinin birinci nüshası Genel Müdürlükte, ikinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilir.

Genel müdürlük tarafından onaylanan Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiriciliği Kesin İzin Belgesinin üçüncü nüshası ile birlikte bu belgeye istinaden il müdürlüğü tarafından düzenlenen Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiricilik İzin Belgesi (Ek-3) üreticiye verilir.

Üretici, Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiricilik İzin Belgesini (Ek-3) işletmenin yönetim odasına asmak zorundadır.

İl müdürlüğünün ilgiliyle yapacağı tüm yazışmalar iadeli taahhütlü posta ile yapılır.

Av ve yaban hayvanı üreten orta ve büyük ölçekli tesislerin kuruluş başvurusu

Madde 10 — Kuşlar, kemirgenler, küçük memeliler ve sürüngenlerden, yıllık bin bireyden fazla üretim kapasitesine sahip olanlar ile kapasite sınırlaması olmaksızın kürk hayvanları, yırtıcı kuşlar, yırtıcı memeliler ve otçul memeli türlerin üretildiği ve üretilen türlerin biyolojik özelliklerini dikkate alarak asgari yaşama ortamını sağlayan bu tesisler için, müteşebbis Av ve Yaban Hayvanı Üretimi İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/A) ve;

a) Üreteceği türlere ait Tür Listesi Formu (Ek-5),

b) Tesisin kurulacağı alanın mülkiyet durumunu gösterir tapu, noter tasdikli kira kontratı, zilyetlik belgesi ve benzeri belgeler,

ile il müdürlüğüne başvurur.

Av ve yaban hayvanı üreten orta ve büyük ölçekli tesislerin ön izni

Madde 11 — Başvurular il müdürlüğü tarafından incelenerek değerlendirilir;

İl müdürlüğü, müteşebbisin beyan ettiği belgelerin birer suretini üst yazı ile Genel Müdürlüğe gönderir. Genel Müdürlük tarafından uygun görülmesi durumunda, il müdürlüğü tarafından uygundur yazısı, uygun görülmeyenler için ise uygun değildir yazısı ilgiliye bildirilir. Uygundur yazısını alan müteşebbis, bu yazıyı aldığı tarihten itibaren altı ay içerisinde;

a) Yürürlükteki mevzuatlara göre ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından alınmış tesis kuruluş ve çalışma izni,

b) Vergi dairesinden vergi mükellefi olduğuna dair belge,

c) Üretilen her tür ile ilgili (Ek-19)'da verilen Proje Hazırlama Dispozisyonuna uygun olarak hazırlanmış üretim projesi,

d) Üretim tesisinin kurulacağı yerin imar planı yapılmış ise üretim tesisinin yerini gösterir 1/5000 ölçekli imar planı,

e) Tesisin yerleşim planı,

ile ilgili belgeleri tamamlayarak il müdürlüğüne başvurur.

Tesisin kurulacağı alan il müdürlüğünce oluşturulacak bir komisyon marifetiyle mahallinde incelenir. İnceleme sonucunda uygun görülenler için üç nüsha halinde Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiricilik İzin İçin Tanzim Edilecek Olan Ön İzin Raporu (Ek-2) tanzim edilir ve onaylanmak için Genel Müdürlüğe gönderilir.

Altı ay içerisinde yukarıda belirtilen izin ve belgeleri tamamlayamayanların il müdürlüğüne başvurması halinde, il müdürlüğü müteşebbise ön izin sürecinde bir defaya mahsus üç aylık ek süre tanır.

Ön izin almak için altı aylık süre içerisinde tekrar il müdürlüğüne başvurmayanlar ile verilen ek süre zarfında belgelerini tamamlamayan müteşebbisin başvurusu herhangi bir bildirim gerektirmeksizin il müdürlüğü tarafından işleminden kaldırılır.

Av ve yaban hayvanı üreten orta ve büyük ölçekli tesislerin ön izin onayı

Madde 12 — Genel Müdürlükçe üç nüsha olarak onaylanan ve üretici kodu verilen ön izin raporunun birinci nüshası Genel Müdürlükte, ikinci nüshası il müdürlüğünde kalacak olup, üçüncü nüshası üreticiye verilir.

Av ve yaban hayvanı üreten orta ve büyük ölçekli tesislerin kesin izni

Madde 13 — Üretim tesisine ön izin verilen müteşebbis ön izin onay tarihinden başlamak üzere en geç bir takvim yılı içerisinde ön izinde verdiği üretim projesini tesisinde uygulayarak ve;

a) Yerli ve yabancı türlerin yasal yollarla temin edileceğine dair; proforma fatura, fatura, üretici satış belgeleri, tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri, doğadan toplama ve yakalama izinleri ve benzeri belgeleri,

b) Hükümet veteriner hekiminden onaylı veteriner sağlık raporunu,

c) Sorumlu veteriner hekim çalıştıracağına dair noter tasdikli anlaşma belgesini ve bu belgeye dayanılarak ilgili veteriner hekimler odasından alınan çalışma iznini,

tamamlayarak kesin izin almak için il müdürlüğüne başvurur. İl müdürlüğü tesisin ön izinde verilen üretim projesine uygun olarak kurulup kurulmadığını il müdürlüğünce oluşturulacak bir komisyon marifetiyle mahallinde inceler. İnceleme sonucunda uygun görülenler için üç nüsha halinde Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiriciliği Kesin İzin Belgesi (Ek-6) tanzim edilir ve onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe gönderilir.

Bir yıl içerisinde üretim projesi ile yukarıda belirtilen izin ve belgeleri tamamlayamayanların il müdürlüğüne başvurması halinde, il müdürlüğü müteşebbise kesin izin süresince bir defaya mahsus altı aylık ek süre tanır.

Kesin izin almak için bir yıl içerisinde tekrar il müdürlüğüne başvurmayanlar ile verilen ek süre zarfında izin ve belgeleri tamamlamayan müteşebbisin başvurusu herhangi bir bildirim gerektirmeksizin il müdürlüğü tarafından işleminden kaldırılır.

Av ve yaban hayvanı üreten orta ve büyük ölçekli tesislerin kesin izin onayı

Madde 14 — İl müdürlüğü tarafından (Ek-6)'da örneği bulunan Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiriciliği Kesin İzin Belgesi üç nüsha halinde tanzim edilerek onay için Genel Müdürlüğe gönderilir. Onaylanan kesin izin belgesinin birinci nüshası Genel Müdürlükte, İkinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilir.

Genel müdürlük tarafından onaylanan kesin izin belgesinin üçüncü nüshası ile birlikte bu belgeye istinaden il müdürlüğü tarafından düzenlenen Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiricilik İzin Belgesi (Ek-3) üreticiye verilir.

Üretici, Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiricilik İzin Belgesini (Ek-3) işletmenin yönetim odasına asmak zorundadır.

İKİNCİ BÖLÜM

Üreticilerin ve İl Müdürlüğünün Yapmakla Mükellef Oldukları İşlemler

Üretilen av ve yaban hayvanlarının barındırılacağı yerler ve alanlar

Madde 15 — Üreticiler üretim tesislerinde; üretilen türlerin biyolojik özelliklerini dikkate alarak bu türler için asgari yaşama ortamını sağlamakla mükelleftirler. İl müdürlüğü tarafından tesislerde yapılan denetimlerde bu duruma özellikle dikkat edilir. Aksine hareket edenler hakkında bu Yönetmeliğin 94 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

Yeni tür üretimi ve başvurusu

Madde 16 — Üretici tür listesi formunda beyan ettiği türlerin dışında yeni bir tür üretmek istediği takdirde ilgili il müdürlüğüne başvurur. Başvuru yapan üreticiye il müdürlüğü İzin Verilen Tesisler İçin Yeni Tür Başvuru Belgesini (Ek-7) verir.

Üretici tarafından üç nüsha olarak doldurulan yeni tür başvuru belgesi ve bu belgenin ekleri tam ve eksiksiz olarak il müdürlüğüne teslim edilir. İl müdürlüğü bu belge ve ekler ile birlikte üç nüsha halinde düzenleyeceği yeni kesin izin belgesini bir üst yazı ile en geç iki hafta içerisinde onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe gönderir.

Genel Müdürlük tarafından talebin uygun görülmesi durumunda, yeni tür başvuru belgesi ve yeni kesin izin belgesi Genel Müdürlükçe onaylanarak bu belgelerin birinci nüshaları Genel Müdürlükte kalır. Diğer nüshaları ise il müdürlüğüne gönderilir. Gönderilen yeni tür başvuru belgesi ve yeni kesin izin belgesinin birinci nüshaları il müdürlüğünde kalacak olup, ikinci nüshaları ilgiliye verilir.

İlgili yeni tür başvuru formunda beyan ettiği türlere ait; fatura, tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri ile veteriner sağlık raporlarının birer suretini, bu türleri aldıktan en geç bir ay içerisinde il müdürlüğüne vermek zorundadır. Bu belgeleri zamanında vermeyenler ile mevzuata uygun hareket etmeyen ve uygun belge getirmeyenlerin, yeni tür üretme izni iptal edilerek, haklarında bu Yönetmeliğin 93 üncü maddesine göre işlem yapılır.

Üretim tesislerinde tutulması gereken kayıtlar

Madde 17 — Üretici yıl içerisinde yapmış olduğu üretimlerle ilgili olarak, üretim kayıtlarını tutmak zorundadır. Üretim kayıtları; kuşlar, otçul ve yırtıcı memeliler için Üretim Kayıt Formunun (Ek-8) doldurulması, kemirgenler, küçük memeliler ve sürüngenlerde ise Stok Kayıt Formuna (Ek-17/B) kaydedilmesi suretiyle tutulur. Üreticiler, üretim kayıt ve stok kayıt formlarını doldurarak içinde buldukları yılın en geç aralık ayı sonunda il müdürlüğünde olacak şekilde ya elden teslim ederler ya da iadeli taahhütlü posta ile gönderirler. İl müdürlükleri ise üretim kayıt ve stok kayıt formlarının bir suretini takip eden yılın en geç şubat ayı sonunda Genel Müdürlüğe gönderir.

Av ve yaban hayvanlarının doğaya yerleştirilmesi

Madde 18 — Üretici, yerli türün doğaya yerleştirme amaçlı hibe ve satışlarında; doğaya yerleştirilecek hayvanların sağlık tetkiklerini yaptıracak olup, herhangi bir hastalığa maruz kalmadığını, doğaya yerleştirme amaçlı olarak yapacağı hibe veya satıştan bir hafta önce hükümet veteriner hekiminden alınmış veteriner sağlık raporuyla belgeler. Bu rapor Satış/Hibe Belgesine eklenir. Yerleştirmeyi gerçekleştirecek ilgili; yerleştirmenin yapılacağı ilin il müdürlüğüne satış/hibe belgesi ve veteriner sağlık raporu ile başvurur. İl müdürlüğü, veteriner sağlık raporunun satış veya hibeden bir hafta önce düzenlenip düzenlenmediğini kontrol eder. Bu belgelerin uygun olması durumunda yerleştirmenin yapılmasına il müdürlüğü elemanları gözetiminde izin verir.

Bu yerleştirme bir tutanakla tespit edilerek tutanak ve veteriner sağlık raporunun aslı il müdürlüğünde muhafaza edilir.

Yerleştirme ile ilgili diğer işlemler 4915 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılacak Yönetmeliklere göre yapılır.

Yabani özelliğini kaybetmiş bireyler ve melez türlere ait bireyler kesinlikle doğaya yerleştirilemez.

Üretim tesisinden bir türün doğaya kaçması, çalınması ve ölmesi

Madde 19 — Üretici üretim tesisinde bulunan türlerden herhangi bir bireyin doğaya kaçması, çalınması veya ölmesi durumunda (Ek-10)'da örneği bulunan Zayıt Belgesini doldurmak ve bu belgeyi en geç bir hafta içerisinde il müdürlüğüne göndermek zorundadır.

Üretim tesisleri, ürettikleri hayvanların kaçmaması için tüm tedbirleri almak zorundadır. Üretilen hayvanların kaçması durumunda, kaçan bireyin yakalanma masrafları ile bu hayvanların insanlara, doğaya, diğer hayvanlara ve mallara vereceği tüm zararlardan üretici sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Üretim Tesislerinin Denetlenmesi

Üretim tesislerinin denetlenmesi

Madde 20 — Kesin izin verilerek üretime başlayan tesislerin; il müdürlüğü tarafından ilk denetimi onay tarihinden itibaren bir ay içerisinde yapılır. İl müdürlüğü elemanları tarafından yapılan bu ilk denetimde, özellikle tür listesi formunda beyan edilen türler ile bu türlerin belirtilen miktardaki damızlıklarının alınıp, alınmadığı kontrol edilerek Tesis Denetleme Formu (Ek-11) düzenlenir.

Üretim tesisinin işletilmesi ile ilgili olarak bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara uygunluğunun denetlenmesi, ilgili il müdürlüğü tarafından (Ek-11)'de örneği bulunan Tesis Denetleme Formu doldurularak yapılır. Tesis Denetleme Formunun bir örneği denetlemeyi takip eden on beş gün içerisinde Genel Müdürlüğe gönderilir.

Üretim izni verilen tesisler her yıl denetlenir. Yapılan rutin denetlemeler haricinde il müdürlüğü tarafından gerek duyulması halinde de bu üretim tesisleri denetlenebilir.

Denetimde tespit edilen eksikliklerin ve usulsüzlüklerin denetleme formunda belirtilen süre içerisinde giderilmesi için; denetlemeyi takip eden on gün içerisinde bu durum il müdürlüğü tarafından üreticiye iadeli taahhütlü posta ile bildirilir. Üreticilerin bu süre içerisinde tespit edilen eksiklikleri ve usulsüzlükleri gidermemesi durumunda bu Yönetmeliğin 23 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

Tesis Denetleme Formunda üreticiye verilen süre küçük ölçekli tesisler için altı aydan, büyük ölçekli tesisler için ise bir yıldan fazla olamaz.

Tarım ve Köyışleri Bakanlığı elemanları gerek görmeleri halinde bu tesisleri yürürlükteki mevzuatları doğrultusunda denetleyebilir.

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu ile mülki amirliklere verilen denetim hakkı saklıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Üretim Tesislerinin Devredilmesi ve Kapatılması

Üretim tesislerinin devredilmesi

Madde 21 — Üretim tesisini başka bir üreticiye devretmek veya satmak isteyen üretici ile devralmak veya satın almak isteyen üretici il müdürlüğüne başvurarak (Ek-12)'de örneği bulunan Tesis Devir / Satış Formunu üç nüsha halinde doldurur. Bu belgeye;

a) Üreticilerin kendi aralarında yaptıkları noter tasdikli devir/satış sözleşmesini,

b) Devreden üretici,

1) Ürettiği türlere ait Tür Listesi Formunu (Ek-5),

2) Ön ve kesin izin belgeleri ile üretim ve yetiştiricilik izin belgelerinin aslını,

3) Yerli ve yabancı türlerin yasal yollarla temin edildiğine dair; fatura, üretici satış belgeleri, tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri, doğadan toplama veya yakalama izinleri ve benzeri belgeleri,

4) Hükümet veteriner hekiminden onaylı veteriner sağlık raporunu,

5) Bu Yönetmelikte tutulması belirtilen kayıtlarla ilgili belgelerin tümünü,

c) Devralan üretici ise,

1) Vergi dairesinden vergi mükellefi olduğuna dair belgeyi,

ilave ederek il müdürlüğüne başvururlar.

İl müdürlüğü bu belge ve eklerin bir sureti ile devralan üretici için üç nüsha halinde düzenlenmiş olan kesin izin belgesini bir üst yazı ile en geç on beş gün içerisinde onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe gönderir. Genel Müdürlük tarafından talebin uygun görülmesi durumunda bu tesise ait bulunan Tesis Devir / Satış Formu ile kesin izin belgesi Genel Müdürlükçe onaylanır. Bu belgelerin birinci nüshaları Genel Müdürlükte kalarak diğer nüshalar il müdürlüğüne gönderilir. Gönderilen bu belgelerin birer nüshaları il müdürlüğünde kalacak olup, diğer nüshalar ile kesin izin belgesine istinaden il müdürlüğü tarafından düzenlenen üretim ve yetiştiricilik izin belgesi devralan üreticiye verilir.

Kesin izin verilen yeni üretici, kesin izin tarihinden itibaren ek süre verilmeksizin en geç altı ay içerisinde;

a) Yürürlükteki mevzuatlara göre ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından alınacak tadil edilmiş tesis kuruluş ve çalışma izinlerini,

b) Tesis orta ve büyük ölçekli ise, devralan üreticinin projeyi kendi adına tadil ettirmesi işlemini,

c) Tesisin kurulacağı alanın mülkiyet durumunu gösteren tapu, noter tasdikli kira kontratı, zilyetlik belgesi ve benzeri belgelerin tadil edilmiş şeklini,

tamamlayarak il müdürlüğüne elden vermek zorundadır. Aksine hareket eden üreticilerin tesisleri bu Yönetmeliğin 23 üncü maddesi hükümlerine göre re'sen kapatılır.

Üretim tesislerinin kapatılması

Madde 22 — Üretici, üretim yaptığı tesisi kapatmak istemesi halinde; bu durumu bir dilekçe ile il müdürlüğüne bildirir. İl müdürlüğü kapatılmak istenen tesiste, yapılan bu başvurudan itibaren en geç bir hafta içinde denetleme yaparak, Tesis Denetleme Formunu tanzim eder. Bu denetimde il müdürlüğü elemanları özellikle tesiste bulunan türlerin; Tür Listesi Formunda beyan edilen türler ile belirtilen miktarda olup olmadığını, farklı bir türe ait bireylerin bulunup, bulunmadığını ve bu bireylerle ilgili belgelerin olup olmadığını inceler. Türlerin, miktarların ve belgelerin uygun olması durumunda, il müdürlüğü üreticinin sağlıklı olan bireyleri satış veya hibe yoluyla en geç altı ay içerisinde elden çıkartmasına izin verir. Hastalıklı ve iyileşmesi mümkün olmayan bireylere yapılacak işlemler ise 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere göre yapılır.

Sahip olduğu türlere ait tüm bireyleri elden çıkartan üretici, il müdürlüğüne başvurarak (Ek-13)'de örneği bulunan Tesis Kapatma Formunu üç nüsha halinde doldurur ve;

- a) Ön İzin Belgesi,
  - b) Kesin İzin Belgesi,
  - c) Av ve Yaban Hayvanı Üretim ve Yetiştiricilik İzin Belgesi,
- ile il müdürlüğüne başvurur.

İl müdürlüğü bu belgeyi bir üst yazı ile en geç iki hafta içerisinde, onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe gönderir. Bu belgeler, Genel Müdürlükçe onaylanarak, bu belgenin birinci nüshası Genel Müdürlükte kalır. Diğer nüshaları ise il müdürlüğüne gönderilir. Gönderilen bu belgenin bir nüshası il müdürlüğünde kalacak olup, diğer nüshası ilgiliye verilir.

Tesisi kapatan kişi Tesis Kapatma Formu ve tesis ile ilgili tutmuş olduğu tüm kayıtları, gerektiğinde ibraz etmek kaydıyla yirmi yıl saklamak zorundadır.

Üretim tesislerinin res'en kapatılması

Madde 23 — Üretim tesislerinde aşağıda belirtilen;

a) Ön izin sürecinde tesis sahibinin vazgeçmesi veya il müdürlüğü tarafından yapılan denetimlerde; Kanun ve bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara uyulmadığının tespit edilmesi durumunda verilen ön izin,

b) Kesin izin alan bir üreticinin üretim tesisinde yapılan denetimlerde Kanun ve bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara uyulmadığının tespit edilmesi,

c) Devredilen üretim tesislerinde devralan üreticinin tesise ait belgeleri kesin izin aldıktan altı ay sonra kendi adına tescil ettirmemesi,

durumlarında verilen kesin izin, izin veren makam tarafından iptal edilir.

Kapatılan tesislerde bulunan türler

Madde 24 — Üreticinin kendi talebi ile tesisi kapatması veya yapılan denetlemeler sonucunda tesisin bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara uygun faaliyet göstermediğinin tespit edilerek kapatılmasına karar verilmesi durumunda; tesisdeki türler canlı veya ürün olarak belirlenerek, sağlık açısından risk taşımayan bireyler üretici tarafından satış veya hibe yoluyla elden çıkartılır. Tesiste hastalıklı ve iyileşmesi mümkün olmayan bireyler varsa, bu bireylerle ilgili işlemler 8/5/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanunu ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere göre yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Üretim Tesislerinde Hijyenik Şartlar, Sağlık Taraması ve Hastalıklarla Mücadele

Hijyenik şartlar

Madde 25 — Üretim yapılan tesislerde, üretilen türlerin biyolojik isteklerine uygun asgari yaşama ortamı ve gerekli hijyen sağlanmalıdır.

Hastalıkların ihbarı

Madde 26 — Üretim çiftliğinden sorumlu veteriner hekim, 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmelikler gereği ihbarı zorunlu hastalıklar ile sebebi bilinmeyen hayvan ölümlerinde ölen birey sayısının; toplam birey sayısına oranının %10'na ulaşmasını müteakip, bu durumu bir raporla en geç yirmi dört saat içerisinde il müdürlüğüne ve tarım il veya ilçe müdürlüğüne bildirmekle mükelleftir. İl müdürlüğü, Genel Müdürlüğü bu durumdan ivedilikle haberdar eder.

İhbarı mecburi hastalıklarla mücadele, mahalli Hayvan Sağlık ve Zabitası Komisyonunun aldığı kararlar çerçevesinde yapılır.

Üretim tesislerinde meydana gelen hastalık ve ölümlerin nedenleri ortadan kaldırılana kadar tesiste bulunan tüm bireylerin satış ve hibesine izin verilmez.

Sağlık taraması

Madde 27 — Her yıl sorumlu veteriner hekim tarafından direkt birey veya bireyden alınan muhtelif örnekler, bu veteriner hekim tarafından incelenir veya incelettilir, elde edilen sonuçlar il müdürlüğü ile tarım il veya ilçe müdürlüklerine en geç iki hafta içerisinde bildirilir.

Hayvanların tecridi, dezenfeksiyonu, itlafi ve ölen hayvanlara yapılacak işlemler

Madde 28 — Hayvanların tecridi, dezenfeksiyonu, itlafi ve ölen hayvanlara yapılacak işlemler 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere göre yapılır.

Hasta hayvan tecrit odası

Madde 29 — Üretim tesislerinde, hasta hayvanların tecrit edileceği müşahede bölümünün yapılması şarttır.

Ölü imha ünitesi

Madde 30 — Üretim tesislerinde, üretim bölümlerine uzak bir noktada ölü imha ünitesinin yapılması şarttır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Hayvanat Bahçeleri, Sirkler, Hobi Olarak Hayvan Barındırma ile Ürün Bulundurma,
Koleksiyonculuk ve Ürünlerin Sergilendiği Müzeler

BİRİNCİ BÖLÜM

Hayvanat Bahçeleri ve Sirkler

Hayvanat bahçelerinde av ve yaban hayvanı bulundurma başvurusu

Madde 31 — Mahalli idareler veya gerçek ve tüzel kişilerce kurulacak hayvanat bahçelerinde bulundurulacak av ve yaban hayvanları için buraları temsile yetkili kişi veya kişiler Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/C) ve Tür Listesi Formu (Ek-5) ile il müdürlüğüne başvururlar.

Hayvanat bahçelerinde av ve yaban hayvanı bulundurma belgesinin düzenlenmesi

Madde 32 — İl müdürlüğü, ilgililerin beyan ettiği Tür Listesi Formunun bir suretini üst yazı ile Genel Müdürlüğe gönderir. Genel Müdürlüğün uygun görmesi halinde il müdürlüğü tarafından uygundur yazısı, uygun görülmeyenler için ise uygun değildir yazısı ilgiliye bildirilir. Uygundur yazısını alan ilgili;

- a) Hayvanat bahçelerinin faaliyet gösterebilmeleri için alınan ruhsat,
- b) Yerli ve yabancı türlerin yasal yollarla elde edileceğine dair; proforma fatura, fatura, üretici satış belgeleri, tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri ve benzeri belgeleri,
- c) Hükümet veteriner hekiminden onaylı veteriner sağlık raporunu, tamamlayarak il müdürlüğüne başvurur.

İl müdürlüğü; yerinde inceleme yaparak, av ve yaban hayvanlarının yasal yollarla ve MAK Kararlarına yasaklanan avlanma usul ve şekilleri dışında yakalandığına kanaat getirdikten sonra, her av ve yaban hayvanı türünün tüm bireyleri için bir adet Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesini (Ek-18) iki nüsha halinde düzenler. Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesinin (Ek-18) birinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilerek, ikinci nüshası ilgililere verilir.

Hayvanat bahçeleri ile ilgili diğer hükümler

Madde 33 — Hayvanat bahçelerinde doğal yollarla üreyen ve çoğalan teşhir fazlası av ve yaban hayvanlarının satışı söz konusu olduğunda; hayvanat bahçeleri, bu Yönetmeliğin 60 ıncı maddesine göre Av ve Yaban Hayvanı Bulundurma ve Satış Ruhsatı (Ek – 4) almak zorundadır.

Burada bulunan av ve yaban hayvanlarının doğal yollarla üremesi neticesinde elde edilen yeni bireyler ile çalınan, kaybolan ve ölen bireyleri aynı gün içerisinde, olayın meydana geldiği gün resmi tatil ise resmi tatili takip eden ilk iş gününde il müdürlüğüne bildirmek ve Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesine kaydettirmek zorundadırlar.

Hayvanat bahçelerinde, av ve yaban hayvanlarının suni ve ticari üretimlerinin söz konusu olması durumunda, bu hayvanat bahçeleri il müdürlüklerinden av ve yaban hayvanı üretim izni almak zorundadır.

Hayvanat bahçeleri kendilerine getirilen sağlıklı, yaralı veya hasta hayvanları Genel Müdürlüğün bilgisi haricinde alamazlar.

El konulan türlerden hayvanat bahçesine teslim edilenler, il müdürlüğünden izin alınmadan satılamaz, hibe edilemez veya başka bir yere nakledilemez. Bu bireylerden, bakım esnasında ölenler için, hayvanat bahçesinde veteriner hekim istihdam ediliyor ise bu veteriner hekim tarafından, edilmiyor ise hükümet veteriner hekimi tarafından düzenlenen rapor ile aynı gün içerisinde, ölümün meydana geldiği gün resmi tatil ise resmi tatili takip eden ilk iş gününde il müdürlüğüne bildirilir. Ölen hayvanlar 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere göre imha edilir.

Hayvanat bahçelerinde bulunan hayvanların naklinde Sözleşme hükümleri, Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği IATA kuralları, Hayvanların Uluslararası Nakliyat Sırasında Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi ile konuya ilişkin taraf olduğumuz diğer uluslararası sözleşme hükümlerine uyulur.

Hayvanat bahçelerinde hayvanların sağlığı ile ilgili işlemler 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere göre yapılır.

Hayvanat bahçeleri; barındırdıkları hayvanların kaçmaması için tüm tedbirleri almak zorundadır. Barındırılan hayvanların kaçması durumunda, kaçan bireyin yakalanma masrafları ile bu hayvanların insanlara, doğaya, diğer hayvanlara ve mallara vereceği tüm zararlardan hayvanat bahçesi sorumludur.

Yabancı menşeli gezici hayvanat bahçelerinin av ve yaban hayvanı geçici bulundurma belgesi başvurusu

Madde 34 — Ülkemizde sergi yapacak yabancı menşeli gezici hayvanat bahçelerini temsile yetkili kişi veya kişiler, serginin gerçekleşeceği ilk ilin, il müdürlüğüne Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/C) ve;

- a) Tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri,
  - b) Turne programı,
- ile başvururlar.

İl müdürlüğü CITES belgelerinin bir fotokopisini alarak asıllarını ilgili kişiye geri verir.

Yabancı menşeli gezici hayvanat bahçelerine verilecek av ve yaban hayvanı geçici bulundurma belgesinin düzenlenmesi

Madde 35 — Başvurular il müdürlüğü tarafından incelenerek değerlendirilir;

İl müdürlüğü; yerinde inceleme yaparak, türlerin tespitini yaptıktan sonra Av ve Yaban Hayvanı Geçici Bulundurma Belgesini (Ek-18/A) iki nüsha halinde düzenler. Geçici bulundurma belgesinin birinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilerek, ikinci nüshası ilgililere verilir.

Ayrıca il müdürlüğü bu belgeyi, turne programında belirtilen illerdeki il müdürlüklerine faksla gönderir.

Yabancı menşeli gezici hayvanat bahçeleri ile ilgili diğer hükümler

Madde 36 — Gezici hayvanat bahçeleri ülkemizde buldukları süre içerisinde, burada bulunan av ve yaban hayvanlarının doğal yollarla üremesi neticesinde elde edilen yeni bireyler ile çalınan, kaybolan ve ölen bireyleri aynı gün içerisinde, olayın meydana geldiği gün resmi tatil ise resmi tatili takip eden ilk iş gününde il müdürlüğüne bildirmek ve Av ve Yaban Hayvanı Geçici Bulundurma Belgelerine kaydettirmek zorundadırlar.

Gezici hayvanat bahçelerinde bulunan av ve yaban hayvanları ile bunlardan üreyen bireylerin ticareti ve hibesi yasaktır.

Bu hayvanat bahçelerinde bulunan hayvanların naklinde Sözleşme hükümleri, Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği IATA kuralları, Hayvanların Uluslararası Nakliyat Sırasında Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi ile konuya ilişkin taraf olduğumuz diğer uluslararası sözleşme hükümlerine uyulur.

Buralarda bulunan hayvanların sağlığı ile ilgili işlemler 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere göre yapılır.

Yabancı menşeli gezici hayvanat bahçeleri; barındırdıkları hayvanların kaçmaması için tüm tedbirleri almak zorundadır. Barındırılan hayvanların kaçması durumunda, kaçan bireyin yakalanma masrafları ile bu hayvanların insanlara, doğaya, diğer hayvanlara ve mallara vereceği tüm zararlardan yabancı menşeli gezici hayvanat bahçesi sorumludur.

Ülkemizde kurulacak gezici hayvanat bahçeleri ve sirklerin av ve yaban hayvanı bulundurma başvurusu

Madde 37 — Ülkemizde kurulacak gezici hayvanat bahçelerinde ve sirklerde bulundurulacak av ve yaban hayvanları için buraları temsile yetkili kişi veya kişiler Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/C) ve Tür Listesi Formu (Ek-5) ile kuruluşlarını yapacakları ilin, il müdürlüğüne başvururlar.

Ülkemizde kurulan gezici hayvanat bahçeleri ve sirkler için bulundurma belgesinin düzenlenmesi

Madde 38 — İl müdürlüğü ilgililerin beyan ettiği tür listesi formunun bir suretini üst yazı ile Genel Müdürlüğe gönderir. Genel Müdürlüğün uygun görmesi halinde il müdürlüğü tarafından uygundur yazısı, uygun görülmeyenler için ise uygun değildir yazısı ilgililere bildirilir. Uygundur yazısını alan ilgili,

- a) İlgili kurum ve kuruluşlardan alınan kuruluş izni ve ruhsatı,
  - b) Yerli ve Yabancı türlerin yasal yollarla elde edildiğine dair; proforma fatura, fatura, üretici satış belgeleri, tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri ve benzeri belgeleri,
  - c) Hükümet veteriner hekiminden onaylı veteriner sağlık raporu,
- ile ilgili belgeleri tamamlayarak il müdürlüğüne başvurur.

İl müdürlüğü; yerinde inceleme yaparak, av ve yaban hayvanlarının yasal yollarla ve MAK Kararlarına yasaklanan avlanma usul ve şekilleri dışında yakalandığına kanaat getirdikten sonra, her av ve yaban hayvanı türünün tüm bireyleri için bir adet Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesini (Ek-18) iki nüsha halinde düzenler. Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesinin birinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilerek, ikinci nüshası ilgililere verilir. İlgililer, bulundurma belgelerini sergi veya gösteri yapacakları ilin il müdürlüğüne üç iş günü içerisinde ibraz ederek onaylatmak zorundadırlar.

Ülkemizde kurulan gezici hayvanat bahçeleri ve sirkler ile ilgili diğer hükümler

Madde 39 — Gezici hayvanat bahçeleri ve sirklerde bulunan av ve yaban hayvanlarının doğal yollarla üremesi neticesinde elde edilen yeni bireyler ile çalınan, kaybolan ve ölen bireyleri aynı gün içerisinde, olayın meydana geldiği gün resmi tatil ise resmi tatili takip eden ilk iş gününde il müdürlüğüne bildirmek ve Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesine kaydettirmek zorundadırlar.

Gezici hayvanat bahçelerinde ve sirklerde doğal yollarla üreyen ve çoğalan teşhir fazlası av ve yaban hayvanlarının satışı söz konusu olduğunda; Gezici hayvanat bahçeleri ve sirkler bu Yönetmeliğin 60 ıncı maddesine göre av ve yaban hayvanı satış ruhsatı almak zorundadır.

Gezici hayvanat bahçesi ve sirklerdeki hayvanların naklinde Sözleşme hükümleri, Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği IATA kuralları, Hayvanların Uluslararası Nakliyat Sırasında Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi ile konuya ilişkin taraf olduğumuz diğer uluslararası sözleşme hükümlerine uyulur.

Gezici hayvanat bahçeleri kendilerine getirilen sağlıklı, yaralı veya hasta hayvanları Genel Müdürlüğün bilgisi haricinde alamazlar. Sirklerin ise bu hayvanları almaları kesinlikle yasaktır.

İl müdürlükleri el konulan hayvanları bu tür hayvanat bahçelerine ve sirkelere teslim edemezler.

Buralarda bulunan hayvanların sağlığı ile ilgili işlemler 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere göre yapılır.

Ülkemizde kurulan gezici hayvanat bahçeleri ve sirkler; barındırdıkları hayvanların kaçmaması için tüm tedbirleri almak zorundadır. Barındırılan hayvanların kaçması durumunda, kaçan bireyin yakalanma masrafları ile bu hayvanların insanlara, doğaya, diğer hayvanlara ve mallara vereceği tüm zararlardan ülkemizde kurulan gezici hayvanat bahçeleri ve sirkler sorumludur.

Yabancı menşeli sirklerin av ve yaban hayvanı geçici bulundurma belgesi başvurusu

Madde 40 — Ülkemizde gösteri yapacak sirkleri temsile yetkili kişi veya kişiler, gösterinin gerçekleşeceği ilk ilin, il müdürlüğüne Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/C) ve;

a) Tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri,

b) Turne programı,

ile başvururlar.

İl müdürlüğü CITES belgelerinin bir fotokopisini alarak asıllarını ilgili kişiye geri verir.

Av ve yaban hayvanı geçici bulundurma belgesinin düzenlenmesi

Madde 41 — Başvurular il müdürlüğü tarafından incelenerek değerlendirilir;

İl müdürlüğü, sirkte inceleme yaparak, türlerin tespitini yaptıktan sonra Av ve Yaban Hayvanı Geçici Bulundurma Belgesini (Ek-18/A) düzenler. Bu Av ve Yaban Hayvanı Geçici Bulundurma Belgesinin birinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilerek, ikinci nüshası ilgililere verilir.

Ayrıca İl müdürlüğü bu belgeyi, turne programında belirtilen illerdeki il müdürlüklerine faksla gönderir.

Yabancı menşeli sirkler ile ilgili diğer hükümler

Madde 42 — Yabancı menşeli sirklerin ülkemizde buldukları süre içerisinde, burada bulunan av ve yaban hayvanlarının doğal yollarla üremesi neticesinde elde edilen yeni bireyler ile çalınan, kaybolan ve ölen bireyleri aynı gün içerisinde, olayın meydana geldiği gün resmi tatil ise resmi tatili takip eden ilk iş gününde il müdürlüğüne bildirmek ve geçici bulundurma belgelerine kaydetmek zorundadırlar.

Sözleşmeye tabi türlerden üreyen bireylerin yurtdışına çıkarılmasına Genel Müdürlük tarafından düzenlenen CITES belgesi ile izin verilir.

Yabancı menşeli sirklerde bulunan av ve yaban hayvanları ile bunlardan üreyen bireylerin ticareti ve hibesi yasaktır.

Yabancı menşeli sirklerde bulunan hayvanların sağlığı ile ilgili işlemler 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere göre yapılır.

Yabancı menşeli sirkler; barındırdıkları hayvanların kaçmaması için tüm tedbirleri almak zorundadır. Barındırılan hayvanların kaçması durumunda, kaçan bireyin yakalanma masrafları ile bu hayvanların insanlara, doğaya, diğer hayvanlara ve mallara vereceği tüm zararlardan yabancı menşeli sirkler sorumludur.

Hayvanat bahçeleri ve sirklerin denetlenmesi

Madde 43 — İl müdürlükleri ve tarım il veya ilçe müdürlükleri hayvanat bahçelerini, gezici hayvanat bahçelerini ve sirkleri gerekli gördükleri takdirde denetleyebilirler. İl müdürlükleri yaptıkları bu denetimlerde, buralarda bulunan av ve yaban hayvanları ile bunlara ait bilgi ve belgeleri kontrol eder.

Canlı av ve yaban hayvanlarının barındırılacağı yerler ve alanlar

Madde 44 — Hayvanat bahçeleri, buldukları av ve yaban hayvanı türlerinin biyolojik özelliklerini dikkate alarak bu türler için asgari yaşama ortamını sağlamakla mükellefler. İl müdürlüğü tarafından buralarda yapılan denetimlerde bu duruma özellikle dikkat edilir. Aksine hareket edenler hakkında bu Yönetmeliğin 94 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Hobi Olarak Canlı Av ve Yaban Hayvanı Barındırılması ile Ürünlerinin Bulundurulması ve Koleksiyonculuğu

Hobi olarak av ve yaban hayvanlarının barındırılması ve başvurusu

Madde 45 — Yürürlükte olan mevzuata ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelere ters düşmemek şartı ve bunların ticaretini yapmamak kaydıyla, gerçek ve tüzel kişilerin evlerinde ve işyerlerinde yırtıcı, saldırgan ve zehirli türler hariç tüm memelilerde ve sürüngenlerde; yavrular dâhil on bireyi, kanatlılarda; yavrular dâhil elli bireyi geçmeyen sayıda birey barındırılmasını ve bunların bakımının üstlenilmesini ifade eder.

Yukarıda belirtilen sayılardan daha fazla miktarlarda av ve yaban hayvanı barındırmak ve bulundurmamak isteyenler, ancak hayvanat bahçeleri ile ilgili mevzuata göre kuruluş yaparak faaliyetlerini sürdürebilirler.

Ülkemizde ticari olarak faaliyet gösteren av ve yaban hayvanı satışı yapan işletmeler ile yasal olarak üretim yapan tesislerde üretilen türler hariç, yurt dışından getirilen av ve yaban hayvanlarını hobi olarak bulundurmaya isteyen gerçek ve tüzel kişiler Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/C) ve;

Tür Listesi Formu (Ek-5),
ile il müdürlüğüne başvururlar.

Üretim izni verilen bir üretim tesisinden temin edilerek hobi olarak bulundurulmak istenen av ve yaban hayvanları için üretici tarafından düzenlenen Av ve Yaban Hayvanları ile Bunlardan Elde Edilecek Ürünler İçin Düzenlenecek Satış / Hibe Belgesi bulundurma belgesi yerine geçer. Bu hayvanlar için ayrıca bir Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesi düzenlenmez. Ticari olarak av ve yaban hayvanı satışı yapan işletmelerden av ve yaban hayvanı satın alan kişiler için bu Yönetmeliğin 60 ıncı maddesi hükümleri uygulanır.

Hobi olarak canlı av ve yaban hayvanlarının barındırılması amacıyla düzenlenecek olan av ve yaban hayvanı ile ürün bulundurma belgesinin düzenlenmesi

Madde 46 — Başvurular il müdürlüğü tarafından incelenerek değerlendirilir; il müdürlüğü ilgilinin beyan ettiği Tür Listesi Formunun bir suretini üst yazı ile Genel Müdürlüğe gönderir. Genel Müdürlüğün Tür Listesi Formundaki türleri uygun bulması halinde; il müdürlüğü tarafından uygundur yazısı, uygun görülmeyenler için ise uygun değildir yazısı ilgiliye bildirilir. Uygundur yazısını alan ilgili, bu yazıyı aldığı tarihten itibaren otuz gün içerisinde;

a) Yabancı türlerin yasal yollarla elde edildiğine dair; proforma fatura, fatura, tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri ve benzeri belgeleri,

b) Hükümet veteriner hekiminden onaylı veteriner sağlık raporunu, tamamlayarak il müdürlüğüne başvurur. İl müdürlüğü; yerinde inceleme yaparak, av ve yaban hayvanlarının yasal yollarla elde edildiğine kanaat getirdikten sonra, her av ve yaban hayvanı türünün tüm bireyleri için bir adet Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesini (Ek-18) iki nüsha halinde düzenler. Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesinin birinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilerek, ikinci nüshası ilgililere verilir.

Hobi olarak canlı av ve yaban hayvanlarının barındırılması ile ilgili diğer hükümler

Madde 47 — Hobi olarak av ve yaban hayvanı barındıran kişilerin, bu hayvanların doğal yollarla üremesi neticesinde meydana gelen yeni bireyleri ile çalınan, kaybolan ve ölen bireyleri aynı gün içerisinde, olayın meydana geldiği gün resmi tatil ise resmi tatili takip eden ilk iş gününde il müdürlüğüne bildirmek ve bu durumu Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesine işletmesi ve onaylatması gerekmektedir.

Bu türlerin hibesi söz konusu olduğunda, ilgili kişi Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesi ile il müdürlüğüne başvurarak bu durumu söz konusu belgenin elde edilen bireylerin hibe ve satışının yapıldığı kişiler kısmına işletmesi ve onaylatması gerekmektedir. Hibe edilen türün il müdürlüğü tarafından Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesine işlenmesinden sonra bu belgenin bir sureti hibe edilen kişiye verilir.

Hobi olarak av ve yaban hayvanı barındıran ancak bu hayvanların doğal yollarla üremesi neticesinde çoğalan bireylerini ve bunların ürettiği damızlıkları satmak isteyen kişiler; Bu Yönetmeliğin 60 ıncı maddesine göre av ve yaban hayvanı satış ruhsatı almak zorundadır. İl müdürlüğü, bu belgeyi vermeden önce ilgiliden vergi dairesinden alınmış, vergi mükellefi olduğuna dair belgeyi ister. Damızlıkların kaynağı doğa ise, bu damızlıkların ticareti yapılamaz.

Kategori (A) da yer alan türleri ithal etmek isteyen bir kişi bu türlerin bakım ve barınmasını sağlayacak donanıma sahip olduğuna dair önceden Bilimsel Merciden yazılı görüş almak ve Bakanlığa ibraz etmek zorundadır.

İl müdürlükleri bu kişileri gerekli gördükleri takdirde denetleyebilirler.

Hobi olarak av ve yaban hayvanı barındıran kişiler; barındırılan türlerin biyolojik özelliklerini dikkate alarak bu türler için asgari yaşama ortamını sağlamakla mükelleftirler. İl müdürlüğü tarafından buralarda yapılan denetimlerde bu duruma özellikle dikkat edilir. Aksine hareket edenler hakkında bu Yönetmeliğin 94 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

Hobi olarak hayvan barındırılan kişiler; barındırdıkları hayvanların kaçmaması için tüm tedbirleri almak zorundadır. Barındırılan hayvanların kaçması durumunda, kaçan bireyin yakalanma masrafları ile bu hayvanların insanlara, doğaya, diğer hayvanlara ve mallara vereceği tüm zararlardan hayvan sahipleri sorumludur.

Av ve yaban hayvanlarını hobi olarak barındıran kişilerin alacakları veteriner hekim desteği

Madde 48 — Av ve yabanlarını hobi olarak barındıran kişiler normal şartlarda yılda en az bir gün veteriner hekimler odasına kayıtlı bir veteriner hekimden veterinerlik hizmeti almak zorundadırlar.

Hizmet alınan veteriner hekim; 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere uygun olarak vazifesini yerine getirir.

Veterinerlik hizmeti veren, veteriner hekim;

a) Hayvanların genel sağlık durumu ile ilgili kontrolleri yapmakla,

b) Buralarda bulunan hayvanların uygun şartlarda bakımının ve beslenmesinin yapılmasını sağlamakla,

c) Aşılama ve ilaçlama programlarının uygulanmasını sağlamakla,

- d) Hasta hayvanların tespit, teşhis ve tedavilerini yapmakla,
e) Buralarda bulunan alet, malzeme ve barındırma yerlerinin temizlik ve dezenfeksiyonunun nasıl yapılacağı ve sağlanacağı hakkında bilgi vermek, bu işlerin yapılıp yapılmadığını kontrol etmekle,
f) (a), (b), (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen hususlarla ilgili rapor hazırlayarak imza altına almakla,
e) Hazırladığı rapora yazdığı reçeteleri, yaptırdığı laboratuvar tetkiklerini eklemekle,
mükelleftir.

Av ve yaban hayvanlarını barındıran ve koleksiyon yapan kişi;

a) Veteriner hekimin görevlerini yerine getirmede kullanacağı araç, gereç, ilaç, aşı ve gerekli personeli sağlamakla,

b) Atık ve artıklarının çevre ve halk sağlığına zarar vermesini önleyecek tedbirlerin alınmasıyla,
mükelleftir.

İl müdürlüğü elemanları yaptıkları denetimlerde veteriner hekim tarafından hazırlanan raporu ve eklerini özellikle inceler.

Hobi olarak av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünlerin bulundurulması ve başvurusu

Madde 49 — Yürürlükte olan mevzuata ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelere ters düşmemek şartı ve bunların ticaretini yapmamak kaydıyla, gerçek ve tüzel kişilerin av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünlerden en fazla yirmidokuz adedini evlerinde ve işyerlerinde bulundurmalarını ifade eder.

Kişilerin, av turizmi kapsamında avladığı hayvanlardan elde edilen,

Ülkemizde ticari olarak faaliyet gösteren av ve yaban hayvanı satışı yapan işletmeler ile yasal olarak üretim yapan tesislerde üretilen türlerden elde edilen, ürünler hariç

Kişilerin bizatihi MAK Kararlarınca yasaklanan avlanma usul ve şekilleri dışında yasal yollarla avladığı hayvanlardan elde ettiği ve yurt dışından getirilen av ve yaban hayvanlarına ait ürünleri hobi olarak bulundurmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/C) ve;

Bulunduracağı ürünlerin sayısını, cinsini ve hangi türe ait olduğunu belirten liste,

ile il müdürlüğüne başvururlar.

Hobi olarak av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünlerin bulundurulması amacıyla düzenlenecek olan av ve yaban hayvanı ile ürün bulundurma belgesinin düzenlenmesi

Madde 50 — Başvurular il müdürlüğü tarafından incelenerek değerlendirilir; il müdürlüğünün uygun görmesi halinde İl Müdürlüğü tarafından uygundur yazısı, uygun görülmeyenler için ise uygun değildir yazısı ilgiliye bildirilir. Uygundur yazısını alan kişi bu yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç otuz gün içerisinde aşağıda belirtilen belgeleri;

a) Yabancı türlerden elde edilen ürünlerin yasal yollarla elde edildiğine dair; proforma fatura, fatura, ürünün elde edildiği tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri ve benzeri belgeleri,

b) Hükümet veteriner hekiminden onaylı veteriner sağlık raporunu, tamamlayarak il müdürlüğüne başvurur. İl müdürlüğü; yerinde inceleme yaparak, MAK Kararlarınca yasaklanan avlanma usul ve şekilleri dışında yasal yollarla avlanan hayvanlardan elde edilen ürünler ile yasal yollarla temin ettiği ürün olduğuna kanaat getirdikten sonra, her bir türe ait ürün için bir adet Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesini (Ek-18) iki nüsha halinde düzenler. Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesinin birinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilerek, ikinci nüshası ilgililere verilir.

İl müdürlükleri bu kişileri gerekli gördükleri takdirde denetleyebilirler.

Av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünlerin koleksiyonculuğu ve başvurusu

Madde 51 — Yürürlükte olan mevzuata ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelere ters düşmemek şartı ve bunların ticaretini yapmamak kaydıyla, gerçek ve tüzel kişilerin av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünlerden en az otuz adet ve üzerinin bulundurulmasını ifade eder.

Doğadan toplanan yumurtaların boş dahi olsa koleksiyonunun yapılması yasaktır.

Koleksiyoncunun bizatihi MAK Kararlarınca yasaklanan avlanma usul ve şekilleri dışında yasal yollarla avladığı hayvanlardan elde edilen ürünler ile yasal yollarla temin ettiği ürünlerin koleksiyonuna izin verilir.

Koleksiyoncu, koleksiyona konu ürünleri il müdürlüğünden izinsiz devredemez ve hibe edemez.

Koleksiyoncular il müdürlüğünün bilgisi dâhilinde başka koleksiyoncularla mevcut ürünlerini değiş tokuş edebilir.

Bu ürünlerin gerçek ve tüzel kişilere devredilmesi, başka koleksiyoncularla değiş tokuş edilmesi durumlarında ilgili kişilerin bu ürünlere ait bulundurma belgesi ile on beş gün içerisinde ilgili il müdürlüğüne başvurarak bu yeni durumu bulundurma belgesinde tadil ettirmeleri zorunludur.

Av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünlerin koleksiyonunu yapacak kişiler Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/C) ve;

Koleksiyona konu ürünlerin sayısını, cinsini ve hangi türe ait olduğunu belirten liste

ile il müdürlüğüne başvururlar.

Koleksiyonculuk için av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünlerin bulundurulması amacıyla düzenlenecek olan av ve yaban hayvanı ile ürün bulundurma belgesinin düzenlenmesi

Madde 52 — Başvurular il müdürlüğü tarafından incelenerek değerlendirilir; il müdürlüğünün uygun görmesi halinde il müdürlüğü tarafından uygundur yazısı, uygun görülmeyenler için ise uygun değildir yazısı ilgiliye bildirilir. Uygundur yazısını alan kişi bu yazıyı aldığı tarihten itibaren otuz gün içerisinde aşağıda belirtilen belgeleri;

a) Yerli ve yabancı türlerin yasal yollarla elde edildiğine dair; proforma fatura, fatura, üretici satış belgeleri, tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri ve benzeri belgeleri,

b) Hükümet veteriner hekiminden onaylı veteriner sağlık raporunu, tamamlayarak il müdürlüğüne başvururlar. İl müdürlüğü; yerinde inceleme yaparak, av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünlerin MAK Kararlarıncı yasaklanan avlanma usul ve şekilleri dışında yakalandığına ve yasal yollarla temin edildiğine kanaat getirdikten sonra, her türe ait tüm ürünler için bir adet Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesini (Ek-18) iki nüsha halinde düzenler. Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesinin birinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilerek, ikinci nüshası ilgililere verilir.

Koleksiyonculuk belgesi

Madde 53 — Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesi düzenlenen kişi için il müdürlüğü Koleksiyonculuk Belgesini (Ek-14) üç nüsha halinde düzenler. Koleksiyonculuk belgesinin birinci nüshası Genel Müdürlüğe gönderilecek olup, ikinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilerek, üçüncü nüshası ilgililere verilir.

Koleksiyon yapan kişiler; koleksiyonculuk belgesi ile Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgelerini muhafaza etmek ve il müdürlüğü elemanları tarafından yapılan denetimlerde göstermek zorundadırlar.

İl müdürlükleri bu kişileri gerekli gördükleri takdirde denetleyebilirler.

Hobi ve koleksiyona konu canlı av ve yaban hayvanları ile bunlardan elde edilen ürünlerin sergilenmesi

Madde 54 — Av ve yaban hayvanları ile bunlardan elde edilen ürünleri hobi olarak barındıran, bulduran kişiler ile ürünlerin koleksiyonunu yapan kişiler; bunları ticari amaçlarla sergileyemez ve sergilemezler. Bunları ticari amaçlarla sergileyen kişilerin Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma ve Koleksiyonculuk Belgeleri iptal edilerek, ellerindeki hayvan ve ürünlere il müdürlüğünce el konulur. El konulan bu hayvan ve ürünlere yapılacak işlemler Bakanlıkça belirlenir.

Canlı av ve yaban hayvanlarının barındırılması, av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünlerin hobi olarak bulundurulması ve koleksiyonculuğundan vazgeçilmesi

Madde 55 — Çeşitli nedenlerle av ve yaban hayvanları ile bunlardan elde edilen ürünlerin hobi olarak barındırılması, bulundurulması ve ürünlerin koleksiyonculuğundan vazgeçen kişiler, bir dilekçe ve;

a) Vazgeçen kişi koleksiyoncu ise daha önce almış olduğu Koleksiyonculuk Belgesi (Ek-14),

b) Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgeleri (Ek-18),

c) Tür Listesi Formu (Ek-5),

d) Av ve yaban havanlarından elde edilen ürünlerin sayısını, cinsini ve hangi türe ait olduğunu belirten liste,

e) Yerli ve yabancı türler ile ürünlerin yasal yollarla elde edildiğine dair; fatura, üretici satış belgeleri, tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri ve benzeri belgeleri,

f) Canlı av ve yaban hayvanları için hükümet veteriner hekiminden onaylı sağlık belgeleri,

ile il müdürlüğüne başvururlar.

Canlı hayvanlar için,

MAK Kararları, Sözleşme ve CITES Uygulama Yönetmeliğinde ticareti yasaklanmayan türlerden sağlıklı olan av ve yaban hayvanları kişinin isteği doğrultusunda, il müdürlüğünün gözetiminde satılır veya hibe edilir.

MAK Kararları, Sözleşme ve CITES Uygulama Yönetmeliğinde ticareti yasaklanan türlerden sağlıklı olan av ve yaban hayvanları, il müdürlüğünün gözetiminde bu hayvanların ticaretini yapmayan gerçek kişilere ve hayvanat bahçelerine hibe edilir.

Hasta hayvanlar 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklerde belirtilen usul ve esaslara göre sahipleri tarafından tedavi ettirilir. İyileşen bireyler bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkrasında belirtilen hükümlere göre satılır veya hibe edilir. İyileşmesi mümkün olmayan bireyler ile 3285 sayılı Kanununun 4 üncü maddesine dayanılarak ilan edilen hastalıkları taşıyan bireyler 3285 sayılı Kanuna göre itlaf edilirler.

Ürünler için,

MAK Kararları, Sözleşme ve CITES Uygulama Yönetmeliğinde ticareti yasak olmayan ürünler, kişinin isteği doğrultusunda, il müdürlüğünün gözetiminde satılır veya hibe edilir.

MAK Kararları, Sözleşme ve CITES Uygulama Yönetmeliğinde ticareti yasak olan ürünler, bunların ticaretini yapmayan gerçek kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait müzelere hibe edilir.

Satılan veya hibe edilen canlı bireyler ile ürünler için, il müdürlüğü tarafından eski Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesine (Ek-18) istinaden yenisi iki nüsha halinde düzenlenir. Bulundurma belgesinin birinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilerek, ikinci nüshası ilgililere verilir.

Çeşitli nedenlerle av ve yaban hayvanları ile bunlardan elde edilen ürünlerin hobi olarak barındırılması, bulundurulması ve ürünlerin koleksiyonculuğundan vazgeçen kişilere, beş yıldan önce hobi olarak barındırma, bulundurma ve ürünlerin koleksiyonculuğu için izin verilmez.

Bulundurma belgesinin düzenlenmeyeceği durumlar

Madde 56 — Av turizmi kapsamında avlanan av ve yaban hayvanları için il müdürlüğünce düzenlenen Trofe Belirleme ve Bulundurma ile İhraç Sertifikası, ülkemizde ticari olarak faaliyet gösteren av ve yaban hayvanı satışı yapan işletmelerde düzenlenen Satış Belgesi, yasal olarak üretim yapan tesislerde üretilen hayvanlarının satışı için düzenlenen satış / hibe belgesi aynı zamanda bu hayvanlar ile bunlardan elde edilen ürünler için bulundurma belgesi yerine geçeceğinden ayrıca bir bulundurma belgesi düzenlenmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Av ve Yaban Hayvanlarından Elde Edilen Ürünlerin Sergilendiği Müzeler

Av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünlerin sergilendiği müzelerin başvurusu

Madde 57 — Yürürlükteki tüm mevzuata göre ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından müze kurmak için izin alan gerçek ve tüzel kişiler, av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünleri sergilemek için ayrıca Bakanlıktan izin almak zorundadırlar.

Av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünleri müzelerinde sergilemek isteyenler, Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/C) ve;

Sergilenecek ürünlerin sayısını, cinsini ve hangi türe ait olduğunu belirten liste ile il müdürlüğüne başvururlar.

Av ve yaban hayvanı ile ürün bulundurma belgesinin düzenlenmesi

Madde 58 — İl müdürlüğü tarafından belgeler üzerinde yapılan incelemeden sonra, bu belgeler il müdürlüğünün görüşünü de içiren bir üst yazı ile Genel Müdürlüğe gönderilir. Genel Müdürlük tarafından yapılan değerlendirme sonucunda il müdürlüğüne verilen talimat doğrultusunda il müdürlüğü uygun görülere uygundur yazısı, uygun görülmeyenlere ise uygun değildir yazısı yazarak ilgiliye bildirir. Uygundur yazısını alan ilgili kişi;

a) Müze kuruluşu ile ilgili izinleri,

b) Sergilenecek ürünlerin yasal yollarla elde edildiğine dair; proforma fatura, fatura, üretici satış belgeleri, tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri ve benzeri belgeleri, tamamlayarak il müdürlüğüne başvurur.

İl müdürlüğü; müzede inceleme yaparak, beyan edilen listedeki, ürünler dışında bir ürün olup, olmadığı ile av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünlerin yasal yollarla temin edildiğine kanaat getirdikten sonra, her bir türe ait tüm ürünler için bir adet Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesini (Ek-18) iki nüsha halinde düzenler. Bulundurma belgesinin birinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilerek, ikinci nüshası ilgililere verilir. Ürünler için bulundurma belgelerini müze görevlileri dosyalamak ve il müdürlüğü elemanları tarafından yapılan denetimlerde göstermek zorundadırlar.

İl müdürlüğü tarafından senede bir yapılan denetimler haricinde gerek duyulması halinde de bu müzeler denetlenebilir.

Tarih öncesi çağlarda yaşayan canlılara ait ürünler için bulundurma belgesi düzenlenmez.

Müzeler, boş dahi olsa doğadan toplanmış yumurta bulunduramaz ve sergileyemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ticari Olarak Av ve Yaban Hayvanı Satışı Yapan İşletmeler

Ticari olarak av ve yaban hayvanı satışı yapmak isteyen işletmelerin başvurusu

Madde 59 — Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak 28/4/2000 tarihli ve 24033 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ev ve Süs Hayvanları Satış Barınma ve Eğitim yerlerinin Kuruluş, Açılış, Ruhsat Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre kurulan ve çalışan, ticari olarak ev ve süs hayvanı satışı yapan işletmelerde, işletmeci ayrıca av ve yaban hayvanı bulundurmak, satmak, işletmesinde bulundurduğu süre içerisinde av ve yaban hayvanlarının doğal yollarla üremesi neticesinde elde edilen yeni bireylerin ticareti için, il müdürlüğünden av ve yaban hayvanı bulundurma ve satışı amacıyla ayrıca izin almak zorundadır.

İşletmeci yerli veya yabancı tür av ve yaban hayvanı bulundurmak ve satmak için, Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Ticareti İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/B) ve;

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından alınan kuruluş izni ve ruhsatı ile il müdürlüğüne başvururlar.

Av ve yaban hayvanı bulundurma ve satış ruhsatının düzenlenmesi

Madde 60 — İl müdürlüğü; belgeleri uygun olan işletmeler için Av ve Yaban Hayvanı Bulundurma ve Satış Ruhsatını (Ek- 4) iki nüsha halinde düzenler. Bu belgenin birinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilerek, ikinci nüshası ilgililere verilir.

28/4/2000 tarihli ve 24033 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ev ve Süs Hayvanları Satış, Barınma ve Eğitim Yerlerinin Kuruluş, Açılış, Ruhsat, Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik kapsamında tutulan Süs Hayvanı Satış Yeri Kayıt Defteri aynı zamanda av ve yaban hayvanları için de tutulur. Bu defterin hayvan ırkı bölümüne satışı yapılan av ve yaban hayvanlarının Latince adı yazılır.

Bu işletmelerce satılan av ve yaban hayvanları için Ticari Olarak Av ve Yaban Hayvanı Satışı Yapan İşletmelerde Av ve Yaban Hayvanları İçin Düzenlenecek Satış Belgesi (Ek-15) düzenlenir.

İl müdürlüğü tarafından yapılan denetimlerde bu defter ve satış belgeleri ile yerli ve yabancı türlerin yasal yollarla elde edildiğine dair fatura, üretici satış belgeleri, tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgeleri ve benzeri belgeler özellikle kontrol edilir. Defterlerin sağlıklı tutulmadığı, satış belgelerinin düzenlenmediği, türlerin yasal yollarla elde edildiğine dair belgelerin eksik veya olmaması ile doğal yollarla üreme neticesinde meydana gelen yeni bireylerin satış ve bulundurma belgesinde belirtilmediğinin tespiti durumunda, il müdürlüğü tarafından verilen Av ve Yaban Hayvanı Bulundurma ve Satış Ruhsatı iptal edilir.

Yasal yollarla temin edildiğine dair belgeleri bulunmayan av ve yaban hayvanları için de bu Yönetmeliğin 85 inci maddesi hükümlerine göre işlem yapılır.

Bu işletmelerden; av ve yaban hayvanı satın alan kişilere verilen Ticari Olarak Av ve Yaban Hayvanı Satışı Yapan İşletmelerde Av ve Yaban Hayvanları İçin Düzenlenecek Satış Belgesi (Ek-15) aynı zamanda bulundurma belgesi yerine de geçer. Bu belge, hayvan sahipleri tarafından muhafaza edilerek il müdürlüğünden ayrıca bulundurma belgesi alınmaz. Hayvan sahipleri hayvanın doğal yollarla üremesi neticesinde meydana gelen yeni bireyleri satış belgesinin ilgili kısmına işleyerek il müdürlüğüne onaylatır. Bu hayvanların 3 üncü bir şahsa hibe veya satışı söz konusu olduğunda ise satış belgesinin ilgili kısmı doldurularak il müdürlüğüne onaylatılır. Alım ve satım işini yapan taraflar bunun birer suretini muhafaza etmek zorundadır.

Av ve yaban hayvanı satış ruhsatı verilmeyen akvaryumcu, pet shop ve adı ne olursa olsun bu işle uğraşan diğer işletmeler av ve yaban hayvanlarının ticaretini yapamazlar.

Kategori (A) da yer alan türlerin doğadan alınmış örnekleri ticari amaçlarla kullanılamaz, hayvan satış yerlerinde bulundurulamaz.

Hayvanların teşhir fazlası bireylerini satmak isteyen hayvanat bahçeleri ile hobi olarak av ve yaban hayvanı barındıran ancak bu hayvanların doğal yollarla üremesi neticesinde çoğalan bireylerini ve bunların ürettiği damızlıkları satmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Ticareti İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/B) ve Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması İçin Başvuru Dilekçesi (Ek-1/C) ile il müdürlüğüne müracaat etmek zorundadırlar. Başvurusu uygun görülenlere İl Müdürlüğü tarafından Av ve Yaban Hayvanı Bulundurma ve Satış Ruhsatı (Ek-4) verilir.

Satış ve bulundurma ruhsatı verilen gerçek ve tüzel kişiler, yaptıkları her satış için Ticari Olarak Av ve Yaban Hayvanı Satışı Yapan İşletmelerde Av ve Yaban Hayvanları İçin Düzenlenecek Satış Belgesi (Ek-15) düzenlemek ve bir nüshasını satın alan gerçek ve tüzel kişiye vermek zorundadırlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Koleksiyonculuk ve Bulundurma Belgelerinin İptali

Koleksiyonculuk ve bulundurma belgelerinin iptali

Madde 61 — İl müdürlüğü tarafından yapılan denetimlerde; Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmelikler, MAK Kararları, Sözleşme ve CITES Uygulama Yönetmeliği ile taraf olunan diğer uluslar arası sözleşmelere aykırı hareket eden gerçek ve tüzel kişilerin Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesi, Av ve Yaban Hayvanı Geçici Bulundurma Belgesi, Av ve Yaban Hayvanı Bulundurma ve Satış Ruhsatı ile Koleksiyonculuk Belgesi iptal edilerek, canlı av ve yaban hayvanı ile bunlardan elde edilen ürünlere el konularak beş yıl süre ile ilgilinin bu faaliyette bulunmasına izin verilmez.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Ticaret

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Genel esaslar

Madde 62 — Bakanlıkça ticaretine izin verilen av ve yaban hayvanları ile ürünlerin ticareti yapılabilir.

Koruma altındaki türlerin canlı bireyleri ile bunlardan elde edilen ürünler

Madde 63 — Kanun ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınan bütün hayvanlar ile bunlardan elde edilen et, tahnit ve trofelerinin derneklerde, işyerlerinde ve evlerde ne maksatla olursa olsun bulundurulması, alımı ve satımı yasaktır.

Bu hüküm gereğince zapt olunan et, tahnit ve trofelere bu Yönetmeliğin 85 inci maddesine göre işlem yapılır.

Kategori (A) da yer alan av ve yaban hayvanları ile bu hayvanlardan elde edilen ürünler, Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılacak Yönetmelikler dahilinde bilimsel amaçlar için kullanılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Avlanan Türlerin Ticareti

Avlanan türlerin etleri

Madde 64 — Yaban domuzu hariç, avına izin verilen türlerin etlerinin alımı ve satımı yasaktır.

Ancak av turizmi kapsamında avlanan av hayvanlarının etleri; 8/1/2005 tarihli ve 25694 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yerli ve Yabancı Avcıların Av Turizmi Kapsamında Avlanmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik esaslarına göre değerlendirilir.

Genel Müdürlükçe mücadele ve av turizmi kapsamında avına izin verilen türlerin etlerinin, avı vuran avcıya bırakılmaması durumunda; etlerinin değerlendirilme şekli Bakanlıkça belirlenir.

Kanunun 20 nci maddesine dayanılarak el konulan cansız av hayvanının etleri, bir mahkeme kararına gerek kalmaksızın il müdürlüğünce açık artırma ile veya piyasa değerinden pazarlık usulü ile satılır. Alınan satış bedelleri döner sermaye emanet hesabına yatırılır. Bu paralar sanıkla ilgili hüküm kesinleştiğinde beraat durumunda kişiye iade edilir, mahkûmiyet halinde döner sermaye hesabına gelir kaydedilir.

Yaban domuzu eti ticareti

Madde 65 — Avlanan yaban domuzlarından elde edilen etlerin ticaretini yapmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler ticari faaliyet izinleri dışında Bakanlıktan yaban domuzu eti ticareti ve ihracatı için ayrıca izin alırlar. Bakanlık tarafından ihraç izni verilirken, nakliye tezkeresi ile bu maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen döner sermayeye ödenen paylar göz önüne alınır. İhracatla ilgili diğer işlemler 3285 sayılı Kanun ve gümrük mevzuatına göre yapılır.

Gerçek ve tüzel kişiler, izin alarak avladıkları yaban domuzlarını parçalamadan ve et haline dönüştürmeden ilgili il müdürlüğü, orman işletme müdürlüğü veya şefliğine nakliye tezkeresi almak için, 3285 sayılı Kanunun 22 nci maddesine göre de ilgili muhtarlık veya belediyeye menşe şahadetnamesi almak için başvururlar. İlgili il müdürlüğü, orman işletme müdürlüğü veya şefliği yaban domuzunu bir bütün olarak gördükten sonra nakliye tezkeresini düzenler. Aksi durumlarda nakliye tezkeresi düzenlenmeyerek, parçalanmış veya et haline dönüştürülmüş olan yaban domuzuna el konulur. Aksine hareket edenler hakkında bu Yönetmeliğin 94 üncü maddesinde belirtilen hükümler uygulanır.

Yaban domuzundan elde edilen etler; düzenlenen nakliye tezkeresi, 3285 sayılı Kanunun 22 nci maddesine göre menşe şahadetnamesi ve/veya veteriner sağlık raporu ile yaban domuzu etinin ticaretini yapan ticarethanelere satılır. Bu ticarethaneler yaban domuzu etinin insan gıdası olarak tüketilebileceğine dair hükümet veteriner hekimi tarafından düzenlenen veteriner sağlık raporunu aldıktan sonra yaban domuzlarını parçalayarak et haline dönüştürebilirler.

Nakliye tezkeresi ile menşe şahadetnamesi ve/veya veteriner sağlık raporu bu işletmelerde muhafaza edilir. Nakliye tezkeresi, menşe şahadetnamesi ve/veya veteriner sağlık raporu olmayan yaban domuzu etlerinin bu işletmelerce alınması, depolanması veya saklanması yasaktır. Bu işletmelerce alınan yaban domuzu etlerinden kilo başına o yerdeki perakende karkas sığır eti bedelinin 1/2 si oranında bedel döner sermaye işletmesine gelir olarak alınır.

Yaban domuzu eti iç piyasada Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan 16/11/1997 tarihli ve 23177 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve bu Yönetmeliğe dayanılarak çıkarılan Tebliğlerde belirtilen usul ve esaslara göre satılabilir.

Av ve yaban hayvanlarından elde edilen trofeler ve bu hayvanlardan yapılan tahnitler

Madde 66 — Avı yasak türlerin tahnit ve trofelerinin hangi amaçla olursa olsun ev ve işyerlerinde bulundurulması alımı satımı ve yurtdışına çıkartılması yasaktır. Ancak bu türlerden av turizmi kapsamında avlananlar, av turizmi kapsamında verilen belgeler ile evlerde ve işyerlerinde bulundurulabilirler.

Avı yasak olmayan veya belli sürelerde avlanan av hayvanlarının tahnit ve trofelerinin alımı satımı yasaktır.

Avı yasak olmayan veya belli sürelerde avlanan av hayvanlarını tahnit eden veya tabaklayan işyerleri, kendilerine tahnit veya tabaklama amacıyla getirilen av hayvanlarını getiren kişilerin;

- a) Adı soyadı,
- b) Adresi,
- c) Telefon numarası,
- d) Ürüne yapılan işlem,

ile ilgili kayıtları tutması ve istendiğinde ilgili il müdürlüğüne teslim etmesi zorunludur.

Kürk ve post satışı

Madde 67 — Avcılar tarafından kürkü için avlanan sansar, porsuk ve benzeri hayvanlar, bu hayvanların postları ve av turizmi kapsamında avına izin verilen hayvanlar, il müdürlüklerinden alınan nakliye tezkeresi ile 3285 sayılı Kanunun 22 nci maddesine göre menşe şahadetnamesi ve/veya veteriner sağlık raporu düzenlemek suretiyle taşınarak kürk ticareti yapan işletmelere satılabilir. İşletmelerce bu nakliye tezkeresi ile menşe şahadetnamesi ve/veya veteriner sağlık raporu muhafaza edilir. Avlanan türlerin kürk veya postlarının nakliye tezkeresi olmadan iş yerlerinde bulundurulması yasaktır.

CITES ithalat izin belgesi ile ithal edilen kürk ve deriler ile bunlardan üretilen eşyanın satışında CITES ithalat izin belgesinin tarih ve numarasının faturaya yazılması; bu gibi durumlarda toptan veya perakende satış yapan firmanın, alıcıya faturanın aslı veya kopyasını saklaması gerektiğini bildirmesi zorunludur.

CITES ithalat izin belgesi ile ithal edilen kürk ve derilerin işlenerek mamul eşya haline getirilmesi durumunda, ithalatı yapan firmanın bu kürk ve derilerden ürettiği mamul, sayısı ve kullandığı miktar ile bu

ürünlerin satışını yaptığı yerlerin kayıtlarını ayrıntılı olarak tutması ve istendiğinde ilgili il müdürlüğüne teslim etmesi zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Üretilen türlerin ticareti

Üretilen türlerin satışı

Madde 68 — Üretici üretimini yaptığı türleri canlı veya ürün olarak satması veya hibe etmesi halinde (Ek-9)'da örneği bulunan Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünler İçin Düzenlenecek Satış / Hibe Belgesini tam ve eksiksiz olarak üç nüsha halinde düzenler. Birinci nüshası üreticide, ikincisi nüshası satın alan kişide kalacak olup, üçüncü nüshası ise satışı takip eden on beş gün içerisinde ilgili il müdürlüğüne gönderilir. Üretim amacı ile Genel Müdürlükten izin alınarak doğadan yakalanan veya toplanan türlerin canlı bireyleri veya boş dahi olsa yumurtaları hiçbir suretle ticarete konu olamaz. İl müdürlüğü tarafından satış/hibe belgelerinde bu duruma dikkat edilir.

Üretilen türlerden elde edilen ürünlerin satışı

Madde 69 — Üretimi yapılan türlerden elde edilen ürünlerin satışı söz konusu olduğunda bu ürünlerin ambalajında elde edildiği hayvanın Türkçe ve Latince adı ile üretici kodu yer alır. Üretilen ürün gıda maddesi ise, 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklerde ve Tebliğlerde belirtilen usul ve esaslara uygun hareket edilir.

Üretilen av ve yaban hayvanları ile bunlardan elde edilen ürünlerin hayvan pazarlarında satışı

Madde 70 — 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere ve Tebliğlere göre kurulup, işletilen hayvan pazarlarında, canlı av ve yaban hayvanları ile bunlardan elde edilen ürünlerin satışı söz konusu olduğunda, Bakanlıktan av ve yaban hayvanı üretim izni alarak üretim yapan üreticilerin, üretmiş oldukları hayvanlar ile bunlardan elde edilen ürünler satılabilir. Üreticiler, sattıkları her hayvan ve ürün için Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünler İçin Düzenlenecek Satış/Hibe Belgesi (Ek-9) düzenlerler.

3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklerin hükümleri saklıdır. 15/9/2000 tarihli ve 24171 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hayvan Pazarlarının Ruhsatlandırma ve Denetleme Usul ve Esasları Hakkındaki Tebliğ hükümlerine ek olarak;

Hayvan pazarlarında av ve yaban hayvanı ile bunlardan elde edilen ürünlerin satıldığı yerleri il müdürlüğü de denetler.

İl müdürlüğü yaptığı denetimlerde;

a) Satış yapan üreticilerin üretim ve yetiştiricilik belgesinin bir fotokopisini satış yerlerine asıp asmadığını,

b) Menşe şahadetnamesi ve/veya veteriner sağlık raporunu,

c) Satışı yapılan bireylerin, halkalı ve markalı olup, olmadığını,

d) Satışlardan sonra Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünler İçin Düzenlenecek Satış / Hibe Belgesinin düzenlenip düzenlenmediğini, kontrol eder.

Yapılan denetimlerde yukarıda belirtilen hususları yerine getirmeyenler ile üretilenler haricinde canlı av ve yaban hayvanı ve ürün bulunduranlar hakkında, Kanun ve bu Yönetmeliğin 85 inci maddesine göre işlem yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Canlı Av ve Yaban Hayvanlarının ve Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Nakli

Genel esaslar

Madde 71 — Canlı av ve yaban hayvanları yaralanmadan, sağlığı zarar görmeden ve kötü muameleye maruz kalmadan standartlara uygun kafes veya sandıklarda, ürünler ise ürünün cinsine uygun donanıma sahip araçlarla nakledilir. İl müdürlükleri bu nakilleri gerekli gördüğü takdirde denetleyebilir.

Üretilen tür ve bunlardan elde edilen ürünlerin nakli

Madde 72 — Üreticiler tarafından üretilen av ve yaban hayvanı türleri ve bunlardan elde edilen ürünlerin, satılması veya hibe edilmesi suretiyle el değiştirmesi neticesinde nakledilmesi söz konusu olduğunda üretici tarafından düzenlenen Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünler İçin Düzenlenecek Satış / Hibe Belgesi (Ek-9), ticari olarak av ve yaban hayvanı satışı yapan işletmelerde ise işletmeci tarafından düzenlenen Ticari Olarak Av ve Yaban Hayvanı Satışı Yapan İşletmelerde Av ve Yaban Hayvanları İçin Düzenlenecek Satış Belgesi (Ek-15) nakliye belgesi yerine geçer. Kendi üretim tesislerinde ürettikleri av ve yaban hayvanlarını, kendi ticari işletmelerinde satmak isteyenler ile sabit ve gezici hayvanat bahçeleri, hobi amacıyla canlı av ve yaban hayvanı ile bunlardan elde edilen ürünleri bulunduranlar, müzeler; ellerinde bulundurdukları av ve yaban hayvanı ile bunlardan elde edilen ürünleri çeşitli sebeplerden dolayı nakletmek istemeleri durumunda, il müdürlüğü tarafından düzenlenen Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesi (Ek-18) nakliye belgesi yerine geçer. Nakil esnasında bu maddede bahsedilen tüm belgeler ile 3285

sayılı Kanununun 22 nci maddesine göre alınan menşe şahadetnamesi ve/veya veteriner sağlık raporunun nakil vasıtalarında bulundurulması zorunludur.

Avlanan türler ve bunlardan elde edilen ürünlerin nakledilmesi

Madde 73 — Avlanan hayvanlar ile bunlardan elde edilen et, tüy, deri, kürk ve trofelerin bir yerden başka bir yere taşınması, il müdürlüklerinden alınan nakliye tezkeresi, 3285 sayılı Kanununun 22 nci maddesine göre alınan menşe şahadetnamesi ve/veya veteriner sağlık raporu ile gerçekleştirilir.

Avına belli sürelerde izin verilen, av hayvanlarının nakli, MAK Kararlarında belirtilen esaslar dahilinde yapılır, bunlar için ayrıca bir belge düzenlenmez.

CITES uygulama yönetmeliği kapsamında yer alan türlere ait ürünlerin nakli

Madde 74 — CITES Uygulama Yönetmeliği kapsamında yer alan canlı hayvan ve ürünlerin naklinde, Sözleşme hükümleri, Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği IATA kuralları, Hayvanların Uluslararası Nakliyat Sırasında Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi ile konuya ilişkin taraf olduğumuz diğer uluslararası sözleşme hükümlerine uyulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Canlı Av ve Yaban Hayvanı Türleri ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin İthalatı ve İhracatı

İthalat başvurusu

Madde 75 — Canlı av ve yaban hayvanı türleri ve bunlardan elde edilen ürünleri ithal etmek isteyen ithalatçı firma, ithal edilen türlerin doğruluğunu belgelemek için ilgili il müdürlüğüne bir dilekçe ve ekinde; proforma fatura veya fatura ile ithalatın yapılacağı gümrüğün bulunduğu ilin, il müdürlüğüne başvurur.

İthalata uygunluk belgesinin düzenlenmesi

Madde 76 — İl müdürlüğü proforma fatura veya faturada beyan edilen türlerin ve ürünlerin Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere göre ithalata uygun olup olmadığını kontrol eder. İthalatı uygun görülenler için il müdürlüğü proforma fatura veya faturanın bir suretini alarak ithalatın uygun olduğuna dair ön izin niteliğindeki İthalata Uygunluk Belgesini (Ek-16/A) üç nüsha olarak onaylar. Onaylanan bu belgenin birinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilir, ikinci ve üçüncü nüshası ilgiliye verilir.

Diğer iş ve işlemler 3285 sayılı Kanun ve gümrük mevzuatına göre yapılır.

İhracat başvurusu

Madde 77 — Bakanlık tarafından ihracatçıya sadece;

- Üretilen türler,
- Bakanlar Kurulu Kararlarıyla belirlenen türler,
- Etinin ticaretine izin verilen türler,
- (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen türlerden elde edilen ürünlerin, ihracatı için izin verilir.

Avı bütün yıl serbest olan av hayvanları ile avına belli sürelerde izin verilen av ve yaban hayvanlarından MAK Kararları çerçevesinde ihracatına izin verilen türlerin postlarının ve derilerinin ham veya işlenmiş olarak veya bunlardan mamul konfeksiyonun, ayrıca özel avlaklarda ve özel üretim tesislerinde üretilen türlerin etlerinin yurt dışına çıkarılması Bakanlığın iznine tâbidir.

Canlı av ve yaban hayvanı türleri ve bunlardan elde edilen ürünleri ihraç etmek isteyen firmalar bir dilekçe ve;

- Firma üretici ise, usulüne uygun aldığı üretim izni,
- Türü ve/veya ürünü satın aldı veya alacak ise, proforma fatura, fatura, müstahsil makbuzu ve benzeri belgeleri,

c) Tür sözleşme ek listelerinde yer alıyor ise CITES belgesi, ile ihracatın yapılacağı gümrüğün bulunduğu ilin, il müdürlüğüne başvurur.

İhracata uygunluk belgesinin düzenlenmesi

Madde 78 — İl müdürlüğü, ihracatçı firmanın beyan ettiği türlerin ve ürünlerin Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere göre ihracata uygun olup olmadığı ile firma üretici ise, usulüne uygun aldığı üretim iznini, türü ve/veya ürünü satın aldı veya alacak ise, proforma fatura, fatura, müstahsil makbuzu ve benzeri belgeleri ve CITES belgesini kontrol eder. İhracatı uygun görülenler için, il müdürlüğü yukarıda bahsedilen belgelerin bir suretini alarak ihracata uygun olduğuna dair ön izin niteliğindeki İhracata Uygunluk Belgesini (Ek-16/B) üç nüsha olarak onaylar. Onaylanan bu belgenin birinci nüshası il müdürlüğünde muhafaza edilir, ikinci ve üçüncü nüshası ilgiliye verilir.

Diğer iş ve işlemler 3285 sayılı Kanun ve gümrük mevzuatına göre yapılır.

İthal edilen canlı av ve yaban hayvanları ve bunlardan elde edilen ürünlerin ham veya işlenerek ihracatı

Madde 79 — İthal edilen canlı av ve yaban hayvanları ile bunlardan elde edilen ürünlerin ham veya işlenerek ihracatı söz konusu olduğunda, bu Yönetmeliğin 77 ve 78 inci madde hükümleri geçerlidir.

Av turizmi kapsamında avlanan av hayvanlarına ait trofe ve ürünlerin yurt dışına çıkartılması

Madde 80 — Yabancı ülkede ikamet eden Türk vatandaşları ile yabancı turist avcılar, av turizmi esasları çerçevesinde avladıkları av hayvanlarına ait trofe ve ürünleri Genel Müdürlük tarafından belirlenen av turizmi ile ilgili esaslara ve 8/1/ 2005 tarihli ve 25694 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yerli ve Yabancı Avcıların Av Turizmi Kapsamında Avlanmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre yurtdışına çıkarır veya çıkarttırır.

Diğer işlemler 3285 sayılı Kanun ve gümrük mevzuatına göre yapılır.

Sözleşme ek listelerinde yer alan, canlı av ve yaban hayvanı türleri ile bunlardan elde edilen ürünlerin ithalatı, ihracatı, ithal edilen canlı av ve yaban hayvanları ve bunlardan elde edilen ürünlerin ham veya işlenerek ihracatı

Madde 81 — Sözleşme ek listelerinde yer alan, canlı av ve yaban hayvanı türleri ile bunlardan elde edilen ürünlerin ithalatı, ihracatı, ithal edilen canlı av ve yaban hayvanları ve bunlardan elde edilen ürünlerin ham veya işlenerek ihracatı söz konusu olduğunda yapılacak uygulamalarda; Sözleşme ve CITES Uygulama Yönetmeliği hükümleri saklıdır.

BEŞİNCİ KISIM

Diğer Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Markalama, Halkalama ve Stok Tespiti

Markalama, halkalama ve stok tespiti

Madde 82 — Üretimi yapılan türlerden etlik amaçlı üretilenler hariç diğer amaçlarla üretilen, ticarete konu olan, barındırılan ve bakılan tüm bireylerin tanınması ve kayıt altına alınması amacıyla; kuşlarda halkalama, memelilerde markalama, kemirgenler ile diğer küçük memelilerde ve sürüngenlerde stok tespiti yapılır. Marka ve halkalarda bulunacak bilgiler (Ek-17/A) ile Stok Kayıt Formunun bir örneği ise (Ek-17/B)’de verilmektedir. Bu türlerin markalanması, halkalanması ve stok tespiti; ilgili il müdürlüğünün denetiminde ilgili kişiler tarafından yapılır.

Kuşlar uygun hafif metal veya sert plastik halka ile halkalanır. Halkalar klips şeklinde olmayacak olup, kapalı bacak halkası yani sürekli bir daire şeklinde yekpare biçimde dizayn edilir. Bu halkalar hiçbir şekilde kurcalanmamış ve kuşun yaşamının ilk günlerinde takıldıktan sonra bacak tam olarak geliştiğinde kuşun bacağından çıkmayacak ve bacağına zarar vermeyecek bir büyüklükte olur (Ek-17/A-a-1).

Otçul ve yırtıcı memelilerin markalanmaları (Ek-17/A-d)’daki şekilde yapılır.

Kemirgenler ile diğer küçük memeliler ve kaplumbağa, yılan, iguana ve benzeri sürüngenlerde herhangi bir markalanma tekniği uygulanmaz. Bu hayvanların takibi, sorumlu veteriner hekim tarafından doldurulan yıllık stok tespitleri ile yapılır (Ek-17/B).

Üretimde kullanılan damızlıklarda mevcut markalar veya halkalar varsa, bu bireyler tekrar halkalanmaz veya markalanmaz. Doğaya kaçan, çalınan veya ölen bireylerin markaları ve halkalarındaki sıra numaraları bir başka bireyde kullanılmaz.

Kategori (A), (B) ve (C) listelerinde yer alan türlerden Sözleşme hükümlerine uygun olarak ticari amaçlar için ithal izni verilen canlı kuş türleri, satışa sunulmadan önce ithalatçı tarafından (Ek-17/A-c)’ye göre halkalanır. Av ve yaban hayvanı ticareti yapan işletmelerde bu listelere giren kuşların üremesi neticesinde elde edilen yeni bireyler ise işletmeciler tarafından (Ek-17/A-b)’ye göre halkalanır.

Kategori (A) listesinde bulunan kuş türlerinin, kayıtlı üretim tesisleri ve hayvanat bahçeleri ile il müdürlüğünden ruhsat alarak bu türlerin ticaretini yapan işletmeler haricinde, gerçek ve tüzel kişilerin ellerinde bulunan ve doğal yollarla üremesi neticesinde elde edilen yeni bireyler için, sahipleri tarafından en geç on beş gün içerisinde il müdürlüğüne başvurulur. İl müdürlüğü bu bireyleri (Ek-17/A-a-2)’ye göre halkalar ve Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesi (Ek-18) düzenler.

Kuş, memeli ve sürüngenlerin markalaması ve halkalamasında gelişen teknoloji takip edilerek, standartlara uygun farklı teknikler kullanılabilir.

Marka ve halkaların temini

Madde 83 — Türlerin markalanması ve halkalanması esnasında kullanılacak marka ve halkalar, bu Yönetmeliğin 82 nci maddesine göre (Ek-17/A)’de belirtilen örneklere uygun olarak ilgililer tarafından sağlanır. Marka ve halkalar üzerinde yer alacak sıra ve seri numaraları Genel Müdürlükçe belirlenir.

Deri ve kürklerin işaretlenmesi

Madde 84 — Üretim tesislerinde üretilen sürüngen ve memeli türlerden elde edilen deri ve kürkleri; üzerinde üretici kodu, üretim yılı yazılı olan ve mükrekkebi çıkmayan bir kaşe ile üreticiler tarafından mühürlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yasadışı Yollarla Elde Edilen Canlı Av ve Yaban Hayvanları ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlere El Konulması

El konulması

Madde 85 — Belgesiz yerli veya yabancı tür av ve yaban hayvanı ile bunlardan elde edilen ürünlerin bulundurulması yasaktır.

Av ve yaban hayvanı ile bunlardan elde edilen ürünlerin; Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmelikler, MAK Kararları, Sözleşme ve CITES Uygulama Yönetmeliği ile taraf olunan diğer uluslararası sözleşmelerin hükümlerine aykırı olarak elde edildiği, bulundurulduğu, sergilendiği, üretildiği ve ticarete konu olduğunun tespit edilmesi durumunda, bahsi geçen canlı hayvan ve ürünlere el konulur.

Canlı av ve yaban hayvanları ile ürünlere el koyma sonucunda oluşan nakliye, depolama, bakım ve muhafaza masrafları ile canlı hayvana el konulduğu süre içerisinde yapılan tüm masraflar, Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere aykırı hareket edenlerden yürürlükteki mevzuatımıza göre tahsil edilir.

El konulan canlı av ve yaban hayvanlarının il müdürlüğü tarafından sağlık kontrolleri yapıldıktan sonra, doğaya bırakılması uygun olanlar uygun yaşama ortamlarına bırakılır. Tesiste hastalıklı ve iyileşmesi mümkün olmayan bireyler varsa; bu bireylerle ilgili işlemler 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere göre yapılır. Yabani özelliğini kaybetmiş bireyler ile melez türlere yapılacak işlemler ise Bakanlık tarafından belirlenir.

Sözleşme kapsamındaki canlı av ve yaban hayvanlarının ülkesine iadesi için, Bakanlık ilgili ülke ile temasa geçer ve masraflar söz konusu ülke tarafından karşılandığı veya bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edene ödeltildiği takdirde, bu hayvanlar iade edilir. Geri gönderilemeyen hayvanlar için, Bakanlık gerektiğinde bilimsel merci ve sekreteryaya ile temasa geçer ve bunlar için uygun bir kurtarma merkezi belirler.

Yasa dışı yollarla Türkiye'ye getirilen ve dava sonucunda müsadere edilen canlı veya yumurta yabancı türlerin değerlendirilme şekli Bakanlıkça belirlenir.

Av ve yaban hayvanlarından elde edilen ürünlerden ticareti yasak olmayanlar, il müdürlüklerince satılarak elde edilen gelir döner sermaye işletmesi hesabına yatırılır. Ticareti yasak olan veya ülkemizde kullanım alanı bulunmayan ürünlerin değerlendirilme şekli Bakanlıkça belirlenir.

Yasadışı yollarla elde edilen av ve yaban hayvanları ile bunlardan elde edilen ürünlere el konulduktan sonra, yürürlükteki mevzuat gereğince uygulanacak cezai işlemlerin yanı sıra, suçun oluşumunda kullanılan her türlü malzeme, alet, ekipman, makine, vasıta, taşıma araçları ve benzeri malzeme, 10/7/2003 tarihli ve 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun ilgili maddeleri gereğince müsadere edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sorumlu Veteriner Hekimin Çalıştırılma Şartları ile Yetki ve Sorumlulukları

Sorumlu veteriner hekimin çalışma ve çalıştırılma şartları

Madde 86 — Bu Yönetmelikte belirtilen av ve yaban hayvanı üretim tesisleri ile ticari olarak av ve yaban hayvanı satışı yapan işletmelerde, hayvanların her türlü sağlık hizmetlerinden sorumlu, veteriner hekim çalıştırılması zorunludur.

İşletme sahipleri, sorumlu veteriner hekim ile veteriner hekimler odasının belirlediği tarife üzerinden noter huzurunda yapmış oldukları anlaşmanın bir suretini il müdürlüğüne gönderir. İl müdürlüğü bu anlaşmaları muhafaza eder.

Sorumlu veteriner hekimin işten ayrılmak istemesi veya işletme sahibinin sorumlu veteriner hekimi işten çıkarması durumunda; taraflar bu durumu diğer tarafa ve il müdürlüğüne bir ay önceden bildirmek zorundadır.

Av ve yaban hayvanı satışı yapan işletmelerde sorumlu veteriner hekimin çalışma ve çalıştırılma şartları Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak 28/4/2000 tarihli ve 24033 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ev ve Süs Hayvanları Satış, Barınma ve Eğitim Yerlerinin Kuruluş, Açılış, Ruhsat, Çalışma ve Denetlenme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik hükümlerine tâbidir.

Sorumlu veteriner hekimin yetki ve sorumlulukları

Madde 87 — Sorumlu veteriner hekim;

İşletmenin, bu Yönetmelikte bahsedilen hükümler, 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere, 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere, 9/3/1954 tarihli ve 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklere uygun şekilde faaliyet göstermesinden,

İşletmenin, bu Yönetmelikte belirtilen ve tutulması gerekli olan kayıtlarının tutulmasından, işletme sahibi ile birlikte sorumludur.

Sorumlu veteriner hekim, sorumlu oldukları işletmelerde bulunan hayvanlar haricindeki hayvanları muayene ve tedavi edemez, aşı ve ilaç uygulamaları yapamaz.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından belirlenen ve belirlenecek olan; sorumlu veteriner hekimin çalışma ve çalıştırılma şartları ile yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasların hükümleri saklıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Alerjik ve zehir etkisi yapan türler

Madde 88 — Üretilen, ticareti yapılan ve barındırılan türlerin, ısırması, sokması insanlar üzerinde zehir etkisi yapıyor ise, söz konusu türlerin üretildiği, bulundurulduğu ve ticaretinin yapıldığı yerlerde ilk yardım malzemesinin bulundurulması şarttır.

Kültüre alınmış av ve yaban hayvanı ırklarına ait bireyler ile bu türlerin yabani bireyleri

Madde 89 — Kültüre alınmış av ve yaban hayvanı türleri ırklarına ait bireyler ile bu türlerin yabani bireyleri aynı ortamda barındırılmaz ve çiftleşmelerine izin verilmez.

Bulundurulan av ve yaban hayvanlarının doğaya bırakılması

Madde 90 — Elleri canlı av ve yaban hayvanı bulunduran; üreticiler, sirkler, gezici ve sabit hayvanat bahçeleri ile hobi olarak barındıranlar, bu hayvanları il müdürlüğünün bilgisi ve onayı haricinde doğaya bırakmaları yasaktır. Aksine hareket edenler hakkında Kanunun 20 ve 26 ncı maddelerine göre işlem yapılır.

Yaptığı işin niteliğini değiştirmek

Madde 91 — Üretim ve canlı av ve yaban hayvanları ile bunlardan elde edilen ürünleri bulundurma izni alan gerçek ve tüzel kişiler yapmış oldukları üretim ile bulundurma şeklini bu Yönetmelikte tanımlanan diğer üretim ve bulundurma şekline dönüştürmek istemeleri durumunda bir dilekçe ve;

Daha önce almış oldukları üretim izinleri, üretim ve yetiştiricilik belgesi, bulundurma belgeleri, koleksiyonculuk belgesi,

ile il müdürlüğüne başvururlar.

İl müdürlükleri, ilgililerin bu tip üretim ve bulundurma şekli için gerekli belgeleri tamamlamasından sonra bu Yönetmelikte belirtilen esaslara göre hareket eder.

Belge ücretleri

Madde 92 — Bu Yönetmeliğe göre düzenlenen tüm belgeler için; bedeli her yıl Bakanlık tarafından belirlenen ücretler ilgililer tarafından ilgili döner sermaye işletmesine yatırılır.

Yaptırımlar

Madde 93 — Bu Yönetmelikte belirtilen hususlara uymayanlar hakkında 4915 sayılı Kanunun 20 ve 26 ncı maddeleri ile 5199 sayılı Kanunun 28 inci maddesi uyarınca işlem yapılır.

Hayvanların kötü muameleye maruz kalması, öldürülmesi ile 3285 sayılı Kanun ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklerin hükümlerine uyulmaması durumundaki yaptırımlar

Madde 94 — Kişiler ellerinde bulundurdukları hayvanları kasıtlı olarak öldürürlerse veya kötü muamele yaparlarsa, Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri ile 5199 sayılı Kanunun 28 inci maddesi gereğince haklarında işlem yapılır.

Av ve yaban hayvanları ile ürünlerin nakillerinde 3285 sayılı Kanunun 22 nci maddesine uymayanlar hakkında 4648 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

Bu Yönetmelikte belirtilen bilgi, belge ve formların sağlanması

Madde 95 — Bu Yönetmelikte belirtilen işlemlerle ilgili Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı tarafından istenilen her türlü bilgi ve belge başvuru sahibi tarafından sağlanır.

Bu Yönetmeliğin eklerinde bulunan bütün belgeler il müdürlükleri tarafından antetli kağıda bastırılacaktır.

Ancak Üretim Kayıt formları (Ek-8), Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünler İçin Düzenlenecek Satış/Hibe Belgesi (Ek-9), Zayıf Belgesi (Ek-10), Ticari Olarak Av ve Yaban Hayvanı Satışı Yapan İşletmelerde Av ve Yaban Hayvanları İçin Düzenlenecek Satış Belgesi (Ek-15) ve Stok Kayıt Formu (Ek-17/B)'de belirtilen belgeler koçan sıra numaraları verilmiş olarak koçanlar halinde bastırılır. Koçan olarak bastırılan bu belgelerin koçan sıra numaraları bir tutanakla tespit edilerek ilgililere imza karşılığı ve ücreti mukabilinde verilir.

Av ve Yaban Hayvanı ile Bunlardan Elde Edilen Ürünler İçin Düzenlenecek Satış/Hibe Belgesi (Ek-9), Ticari Olarak Av ve Yaban Hayvanı Satışı Yapan İşletmelerde Av ve Yaban Hayvanları İçin Düzenlenecek Satış Belgesi (Ek-15), Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesini (Ek-18) ile Av ve Yaban Hayvanı Geçici Bulundurma Belgesi (Ek-18/A) karbonlu üç nüsha olacak şekilde bastırılır.

Geçici madde 1 — Elleri Sözleşme kapsamına dâhil türlerin canlı, trofe, tahnit, yumurta ve türevleri ile bunlara ait ürünlerini bulundurup, bunlarla ilgili belgesi bulunmayan özel ve tüzel kişiler, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde ilgili il müdürlüklerine başvurmaları ve durumlarının sözleşme hükümlerine uygun olması halinde kendilerine Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesi (Ek-18) düzenlenir.

Geçici madde 2 — Elleri mülga 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve Merkez Av Komisyonu Kararlarıncı avı serbest olan canlı av ve yaban hayvanı bulunduran özel veya tüzel kişiler, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde bu canlı hayvanları il müdürlüklerine teslim etmeleri gerekmektedir. Aksine hareket edenler hakkında Kanunun 20 ve 26 ncı maddeleri ile bu Yönetmeliğin 85 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Geçici madde 3 — Elleri mülga 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve Merkez Av Komisyonu Kararlarıncı avı yasaklanmış olan av hayvanlarına ait yasa dışı avlanmalar sonucunda elde edilen trofe ve tahnit ile yasadışı canlı av ve yaban hayvanı bulunduran özel veya tüzel kişilerin, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde bu trofeleri ve canlı hayvanları il müdürlüklerine teslim

etmeleri gerekmektedir. Aksine hareket edenler hakkında Kanunun 20 ve 26 ncı maddeleri ile bu Yönetmeliğin 85 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Geçici madde 4 — Kanunun yayımı tarihinden önce av ve yaban hayvanı üretimi için izin verilenler, durumlarını bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren onsekiz ay içerisinde Kanuna ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirmek için gerekli işlemleri yapmak zorundadırlar. Onsekiz ay içerisinde durumlarını bu Yönetmelik hükümlerine uydurmayan üreticilerin izinleri iptal edilerek, bu Yönetmeliğin 23 ve 24 üncü madde hükümlerine göre işlem yapılır.

İl müdürlükleri, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde illerinde izinli ve izinsiz üretim yapan tüm tesisleri belirlemek, izinsiz üretim yapanlar hakkında Kanunun 26 ncı maddesine göre işlem yapmakla mükelleftir.

Geçici madde 5 — Kanunun yayımı tarihinden önce av ve yaban hayvanlarına ait ürünleri bulunduran müzeler, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde ellerinde bulundurdukları ürünler için bulundurma belgesi almak zorundadırlar. Aksine hareket eden müzeler hakkında bu Yönetmeliğin 85 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Geçici madde 6 — Kanunun yayımı tarihinden önce av ve yaban hayvanı bulunduran sabit hayvanat bahçeleri bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde, gezici hayvanat bahçeleri ile sirkler ise üç ay içerisinde ellerinde mevcut av ve yaban hayvanları için bulundurma belgesi almak zorundadırlar. Aksine hareket edenler hakkında bu Yönetmeliğin 85 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Geçici madde 7 — Av ve yaban hayvanı ticareti yapan işletmelerin bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Av ve Yaban Hayvanı Bulundurma ve Satış Ruhsatı (Ek-4) almaları zorunludur. Aksine hareket eden işletmelerin av ve yaban hayvanı bulundurmasına ve satmasına izin verilmez. Bulundurma ve satış ruhsatı olmadığı halde av ve yaban hayvanı satışı yapan bu işletmelere bu Yönetmeliğin 85 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Geçici madde 8 — Bu Yönetmelik yürürlüğe girdiği tarihten itibaren kurtarma merkezleri kuruluncaya kadar il müdürlükleri, illerin durumlarına göre gerekli önlemleri alırlar.

Geçici madde 9 — Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte sorumlu veteriner hekimi bulunmayan üretim tesisleri, en geç üç ay içerisinde sorumlu veteriner hekim ile anlaşma yapmak zorundadırlar. Aksine hareket edenler hakkında bu Yönetmeliğin 23 ve 24 üncü madde hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde 96 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 97 — Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.